

Nr 205.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet samt till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t (åttonde huvudtiteln, punkterna 77 och 82 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1939) föreslagit riksdagen ej mindre att i avbidan på den proposition i ämnet, som bleve riksdagen förelagd, till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 beräkna ett förslagsanslag av 762,000 kronor, än även att i avbidan på den proposition angående anslag till karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, som komme att föreläggas riksdagen, beräkna för budgetåret 1939/40

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar ett förslagsanslag av 2,700,000 kronor,

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader ett förslagsanslag av 1,600,000 kronor,

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning ett reservationsanslag av 500,000 kronor,

dels till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Inköp av radium ett anslag av 411,000 kronor,

dels till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar ett förslagsanslag av 1,550,000 kronor,

dels ock till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader ett förslagsanslag av 1,290,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 3 mars 1939 dagtecknad proposition (nr 206) föreslagit riksdagen att

1) godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40,

- 2) godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas under budgetåret 1939/40,
- 3) till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 2,785,000 kronor,
- 4) till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 1,555,000 kronor,
- 5) till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 475,000 kronor,
- 6) till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Inköp av radium för budgetåret 1939/40 anvisa ett anslag av 411,000 kronor,
- 7) godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40,
- 8) godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40,
- 9) till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 1,532,700 kronor,
- 10) till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 1,276,000 kronor,
- 11) godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40,
- 12) godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för karolinska mediko-kirurgiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40,
- 13) till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar för budgetåret 1939/40 anvisa ett förslagsanslag av 745,400 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *E. Andersson m. fl.* (I: 278) och den andra inom andra kammaren av herr *G. Andersson* i Rasjön *m. fl.* (II: 433), vari hemstälts, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående införande av förbud för de ansvariga läkarna vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet att mottaga frivilligt tillbjuden ersättning av patienter å enskilda och halvenskilda rum, samt att, i avvaktan på denna utredning, såsom villkor för den föreslagna löneregleringen för sagda läkare uppställa villkoret, att de skola vara skyldiga underkasta sig eventuell evalvering av nyssnämnda ersättningar;

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herrar *G. A. Björkman* och *N. Holmström* (I: 279) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Leffler m. fl.* (II: 434), vari hemstälts, att riksdagen måtte besluta att med en eventuell avveckling av ersättning för in-

tyg, som på serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset utfärdas, respektive komma att utfärdas, för patienter, å vilka lagen om olycksfall i arbete äger tillämpning, måtte anstå till dess en fullständig utredning av intygsersättningsfrågan i sin helhet verkställts;

dels ock en inom andra kammaren av fröken *Kerstin Hesselgren m. fl.* väckt motion (II: 432), vari hemställts, att i personalförteckningen för karolinska sjukhuset tjänstemän å ordinarie stat, sjukvårdspersonal, måtte upptagas 3 i stället för 2 sociala kuratorer i lönegrad A 11.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de motionsvis gjorda yrkandena, hänvisas, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, till motionerna II: 432—434.

I. Inledning.

I huvudsaklig överensstämmelse med ett av 1926 års sjukhuskommission avgivet förslag avlät Kungl. Maj:t till 1930 års riksdag en den 14 mars 1930 dagtecknad proposition (nr 232) angående uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m.

Enligt denna proposition skulle ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt *karolinska sjukhuset*, samt nya lokaler för karolinska institutets teoretiska institutioner uppföras å det s. k. Norrbackaområdet, vilket av 1927 års riksdag upplåtits för berörda ändamål. Byggnadsföretaget skulle utföras i tre etapper.

Med den radioterapeutiska kliniken skulle sammanföras cancerföreningens i Stockholm vårdanstalt för kräftsjuka, radiumhemmet, ävensom forskningsavdelningar, i enlighet med den närmare överenskommelse, som Kungl. Maj:t kunde komma att träffa med styrelsen för Konung Gustaf V:s jubileumsfond och cancerföreningen.

Garnisonssjukhuset i Stockholm skulle sammanslås med karolinska sjukhuset sålunda, att förstnämnda sjukhus nedlades och för garnisonens sjuka inrättades särskilda avdelningar för medicinska och kirurgiska fall å karolinska sjukhuset. För övriga fall skulle däremot garnisonens sjuka erhålla vård å det nya sjukhusets olika specialkliniker. Garnisonssjukhusets nuvarande apotek skulle anslutas till karolinska sjukhuset.

Sammanlagda antalet platser å den första etappens sjukavdelningar skulle utgöra 900, varav 779 allmänna platser och 121 enskilda. För garnisonsavdelningen skulle disponeras 100 av de allmänna platserna samt 8 av de enskilda platserna. Enligt preliminärt träffat avtal med Stockholms stad och Stockholms läns landsting skulle 315 avses för staden, 110 för länet och 204 för landet i övrigt.

Kostnaderna för sjukhusets drift skulle i första rummet bestridas av inflytande vårdavgifter.

Sjukhusets driftskostnader beräknades på sätt närmare framgår av en å sid. 5 och 6 i den nu förevarande propositionen nr 206 intagen tablå. Enligt

dessa beräkningar skulle en brist å i runt tal 560,000 kronor (320,000 kronor å fjärde huvudtiteln och 240,000 kronor å åttonde huvudtiteln) uppkomma, vilken brist skulle täckas genom anslag av statsverket.

Riksdagen beslöt (skrivelse nr 386/1930) i princip godkänna Kungl. Maj:ts ovannämnda, i propositionen nr 232/1930 framställda förslag.

Den 23 oktober 1931 godkände Kungl. Maj:t avtal mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting rörande samarbete för karolinska sjukhusets uppförande och drift. I anslutning till vad i avtalet angivits förordnade Kungl. Maj:t den 15 mars 1935, att driften av karolinska sjukhuset skulle handhavas av en direktion, bestående av sju ledamöter, varav Kungl. Maj:t skulle utse två, karolinska institutets lärarkollegium två, Stockholms stadsfullmäktige likaledes två och Stockholms läns landsting en, varjämte generalfältläkaren och en representant för styrelsen för Konung Gustaf V:s jubileumsfond skulle i vissa fall äga deltaga i direktionens överläggningar och beslut.

Jämlikt Kungl. Maj:ts därom i propositionen nr 124/1937 framställda förslag beslöt riksdagen, att i anslutning till karolinska sjukhuset skulle upprättas en psykiatrisk klinik såsom en avdelning av sjukhuset.

Driften vid jubileumskliniken har igångsatts från och med den 1 oktober 1937.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 171/1936 beslöt riksdagen (skrivelse nr 214/1936), att serafimerlasarettet skulle förstatligas från och med den 1 juli 1937 samt att lasarettet och karolinska sjukhuset skulle från och med nämnda dag stå under gemensam förvaltning av direktionen för karolinska sjukhuset.

I proposition nr 272/1937 framlades härefter förslag till lönereglering för personalen vid serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset att träda i kraft för serafimerlasarettets del den 1 juli 1937 och för karolinska sjukhusets del å dag, som Kungl. Maj:t ägde bestämma. Löneregleringen skulle ske i anslutning till det inom den civila statsförvaltningen gällande lönesystemet för nyreglerade verk, dock med visst förbehåll beträffande en del av sjukvårds- och ekonomipersonalen.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag vann i allt väsentligt riksdagens bifall (riksdagens skrivelse nr 465/1937).

Den 30 juni 1937 träffades avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan å ena samt direktionen över serafimerlasarettet såsom företrädare för stiftelsen serafimerlasarettet å andra sidan rörande statens övertagande från och med den 1 juli 1937 av driften av lasarettet i dess helhet.

II. Allmänna synpunkter i fråga om sjukhusorganisationen.

Enligt vad *direktionen för karolinska sjukhuset* upplyst, hava byggnadsarbetena vid sjukhuset nu framskridit så långt, att karolinska sjuk-

huset kan beräknas komma i full drift under budgetåret 1939/40, varvid sjukhuset komme att omfatta följande kliniker och avdelningar med nedan angivna vårdplatser:

Kliniker och avdelningar	Antal vårdplatser		
	Allmänna	Enskilda	Summa
<i>En medicinsk klinik, omfattande, sex allmänna vårdavdelningar om vardera 25 platser, två enskilda vårdavdelningar om vardera 12—13 platser . .</i>	150	25	175
<i>två medicinska garnisonsavdelningar om vardera 25 allmänna och 2 enskilda platser</i>	50	4	54
<i>centrallaboratorier, behandlingsavdelningar och poliklinik.</i>			
<i>En kirurgisk klinik, omfattande, sex allmänna vårdavdelningar om vardera 25 platser, två enskilda vårdavdelningar om vardera 12—13 platser . .</i>	150	25	175
<i>två kirurgiska garnisonsavdelningar om vardera 25 allmänna och 2 enskilda platser</i>	50	4	54
<i>operationsavdelning, poliklinik samt olycksfalls- och intagningsavdelning.</i>			
<i>En kvinnoklinik, omfattande, två allmänna obstetriska vårdavdelningar om vardera 25 platser, en allmän septisk vårdavdelning om 20 platser, en enskild obstetrisk vårdavdelning om 12 platser, en förlossningsavdelning om 9 platser, två allmänna gynekologiska vårdavdelningar om vardera 26 platser, en enskild gynekologisk vårdavdelning om 13 platser</i>	131	25	156
<i>operationsavdelning och poliklinik.</i>			
<i>En öron-, näs- och halsklinik, omfattande, tre allmänna vårdavdelningar om vardera 25 platser, en enskild vårdavdelning om 14 platser</i>	75	14	89
<i>operationsavdelning, behandlingsavdelningar och poliklinik.</i>			
<i>En ögonklinik, omfattande,</i>			
<i>tre allmänna vårdavdelningar om vardera 24—25 platser, en enskild vårdavdelning om 9 platser</i>	73	9	82
<i>operationsavdelning och poliklinik.</i>			
<i>Konung Gustaf V:s jubileumsklinik, omfattande, dels radiumhemmet med 5 allmänna vårdavdelningar om vardera 25 platser, en enskild vårdavdelning om 13 platser</i>	125	13	138
<i>operationsavdelning, behandlingsavdelningar och poliklinik, dels två forskningsavdelningar, en radiofysisk och en svulstpatologisk.</i>			
<i>En psykiatrisk klinik, omfattande, sex allmänna vårdavdelningar om vardera 16—17 platser, en enskild vårdavdelning om 12 platser</i>	97	12	109
<i>samt poliklinik.</i>			
<i>En isoleringsavdelning</i>	10	—	10
<i>En sjukavdelning för elever</i>	14	—	14
<i>En röntgendiagnostikavdelning jämte fotografi- och ritavdelning</i>			
<i>En gymnastikavdelning</i>			
<i>En tandpoliklinik</i>			
<i>En patologisk avdelning</i>			
Summa vårdplatser	925	181	1,056

Direktionen beräknade, att statens nettoutgift för driften vid karolinska sjukhuset under budgetåret 1939/40 skulle ställa sig på följande sätt:

Utgifter.

Avlöningar.

Ordinarie tjänstemän kronor	989,000	
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	173,000
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	1,350,000
Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	»	1,000
		kronor 2,513,000
Rörligt tillägg å avlöning till ordinarie tjänstemän (3 %)	»	30,000
Dyrtidstillägg å avlöning till andra tjänstemän (15 %)	»	210,000
Provisoriskt dyrortstillägg till andra tjänstemän	»	51,000
Kompensation för familjepensionsavdrag till e. o. tjänstemän	»	14,500
Provisorisk avlöningsförstärkning	»	47,500
		kronor 2,866,000
Pensioner jämte dyrtidstillägg	»	2,500
Omkostnader	»	1,652,000
Fastighetens underhåll (fastighetsfonden)	»	50,000
Summa beräknade utgifter för driften		kronor 4,570,500

Inkomster.

Inkomster vid karolinska sjukhuset		kronor 2,338,500
Inkomster av hyror för till enskilda upplåtna lokaler m. m. (fastighetsfonden)	»	122,300
Summa beräknade inkomster		kronor 2,460,800
Statens nettoutgift för driften i avrundat tal	»	2,110,000.

Från serafimerlasarettet komma i och med att motsvarande vårdavdelningar öppnas vid karolinska sjukhuset att överföras den ena medicinska kliniken och ögonkliniken. Detta innebär i huvudsak, att vederbörande professorers verksamhet flyttas och att ett större antal vårdplatser kommer att bli tillgängligt för undervisningen.

Direktionen har utgått ifrån, att samtliga nu befintliga vårdplatser i medicinska och kirurgiska klinikernas byggnader skola upprätthållas under hela budgetåret 1939/40 och att vårdplatserna i ögonklinikens byggnad skola disponeras av nämnda klinik under första hälften av budgetåret men

därefter temporärt nedläggas under återstående delen av budgetåret för eventuella ändringsarbeten. Direktionen har vidare beräknat, att den yttre verksamheten vid poliklinikerna för ögon-, öron-, näs-, hals- och psykiska sjukdomar skulle nedläggas, då motsvarande polikliniker öppnas vid karolinska sjukhuset, samt att i motsvarande sammanhang verksamheten vid medicinska och kirurgiska poliklinikerna skulle minskas.

I fråga om ekonomisavdelningarna räknar direktionen med att tvättinrättningen vid serafimerlasarettet nedlägges och att tvätten från och med den 1 juli 1939 skall utföras vid karolinska sjukhuset.

Statens nettoutgift för driften vid serafimerlasarettet under budgetåret 1939/40 har direktionen beräknat på följande sätt:

Utgifter.

Avlöningar.

Ordinarie tjänstemän	kronor 393,300	
Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 127,500	
Avlöningartillövrige ordinarie personal	» 865,300	
Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän	» 700	kronor 1,386,800
Rörligt tillägg å avlöning till ordinarie tjänstemän (3 %)	» 12,000	
Dyrtdstillägg å avlöning till andra tjänstemän (15 %)	» 133,200	
Provisoriskt dyrortstillägg till andra tjänstemän	» 28,600	
Kompensation för familjepensionsavdrag till extra ordinarie tjänstemän	» 6,600	
Provisorisk avlöningsförstärkning	» 22,800	kronor 1,590,000
Pensioner jämte dyrtdstillägg	» 29,500	
Omkostnader	» 1,357,500	
Hyror för förhyrda bostäder (fastighetsfonden)	» 67,000	
Fastighetens underhåll (fastighetsfonden)	» 83,000	
Summa beräknade utgifter för driften		kronor 3,127,000

Inkomster.

Inkomster vid serafimerlasarettet	kronor 1,935,415
» av hyror för till enskilda upplåtta lokaler (fastighetsfonden)	» 34,000
Summa beräknade inkomster	kronor 1,969,415
Statens nettoutgift för driften i avrundat tal	kronor 1,158,000.

Departementschefen har anfört huvudsakligen följande:

Såsom av det föregående framginge, kunde *karolinska sjukhuset* under nästa budgetår träda i verksamhet, såvitt anginge de delar av sjukhuset, som inginge i den nu under arbete varande byggnadsetappen. De beräkningar rörande de årliga driftkostnaderna, som framlagts av direktionen för karolinska sjukhuset, innefattade betydande kostnadsökningar i jämförelse med de ursprungligen beräknade kostnaderna för sjukhuset. Att så blivit förhållandet hade sin förklaring i ett flertal olika omständigheter. Sålunda hade anspråken på sjukhusens utrustning och vårdmöjligheter stigit samtidigt som sjukvårdens allmänna standard under det senaste decenniet i vissa avseenden avsevärt höjts. Sedan år 1930 hade vidare löneregleringar genomförts för bland annat karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets personal och arbetstiden reglerats för sjukvårdspersonalen. Numera kunde dessutom en bestämd gräns mellan sjukvårdande samt vetenskaplig och undervisande verksamhet icke dragas, varför vissa utgifter för undervisningen, som tidigare belastat karolinska institutets stat, överförts till sjukhusets stat, vilket i höjande riktning påverkat sjukhusets anslagsbehov.

Det syntes departementschefen emellertid knappast med ledning av de föreliggande utredningarna kunna med säkerhet bedömas, huruvida de avsevärda kostnadsökningarna i förhållande till de ursprungliga, riksdagen förelagda beräkningarna måste i sin helhet anses såsom nödvändiga. Enligt departementschefens mening hade det därför varit önskvärt, om frågan rörande personalorganisationen vid karolinska sjukhuset kunnat underkastas förnyad utredning, innan förslag i ämnet förelades riksdagen. Då sjukhuset beräknades komma i full verksamhet under nästa budgetår, medgäve dock tiden icke sådant uppskov.

I sakens nuvarande läge förordade departementschefen, att förslag till sjukhusets personalorganisation framlades för årets riksdag med utgångspunkt från direktionens beräkningar och de i anledning därav avgivna yttrandena. Det torde emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t, att, med iakttagande av nödig försiktighet, bestämma, i vilken utsträckning och ordning organisationsförslaget borde genomföras under nästa budgetår. Efter ytterligare utredning i ämnet och med ledning av vunnen erfarenhet syntes frågan om personalorganisationen vid ifrågavarande sjukhus böra ånyo i sinom tid underställas riksdagen.

För ett uppskov med det definitiva ställningstagandet till personalorganisationen talade även vanskligheten att ställa en säker prognos rörande patientfrekvensen vid karolinska sjukhuset. Det ville förefalla, som om sjukhusdirektionen i sina föreliggande kostnadskalkyler utgått från en relativt hög beläggningssiffra. Departementschefen hade ingående övervägt lämpligheten av att med hänsyn till osäkerheten rörande sjukhusverksamhetens blivande omfattning räkna med ett proportionsvis större antal icke-ordinarie befattningshavare än som förutsattes skola anställas enligt sjukhusdirektionens föreliggande anslagsberäkningar. Närmast på grund därav, att ett sådant förfaringssätt skulle försämra möjligheterna att för karolinska sjukhuset förvärva den bästa möjliga personalen, hade departementschefen ej ansett sig böra tillstyrka en sådan anordning.

Vad åter anginge *serafimerlasarettet*, funne departementschefen sig i sakens nuvarande läge kunna i huvudsak godtaga de av direktionen angivna riktlinjerna som grund för anslagsberäkningarna för nästa budgetår.

Till stöd för det i motionerna I: 278 och II: 433 framställda yrkandet har anförts bland annat följande:

I 1928 års sjukhuslag, som dock icke äger tillämpning beträffande serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset, stadgas i 19 § bland annat att, i den mån ej mellan den, som driver sjukhuset, och vederbörande ansvarige läkare överenskommits, att läkaren ej må mottaga särskild ersättning för vård av person, som intagits å halvenskilt eller enskilt rum, må läkaren för undersökning, behandling eller skötsel av sådan person mottaga frivilligt tillbjuden ersättning; dock må i intet fall ersättning för dylik åtgärd begäras. Det åligger medicinalstyrelsen att till ledning för den som vill erlägga dylik ersättning utfärda en för sjukhuset avsedd taxa (rådgivande taxa).

Denna bestämmelse utgör en kompromiss mellan tvenne olika uppfattningar, nämligen å ena sidan att, i likhet med vad som gäller i fråga om patienter å allmän sal, läkare skall äga varken begära eller mottaga ersättning av patienter å enskilt och halvenskilt rum och å andra sidan, att läkare skall hava rätt såväl att begära som att mottaga ersättning av sagda patienter.

När sedermera särbestämmelser infördes för sjukhusen i Stockholm och Göteborg, hänvisades i dessa beträffande här förevarande fråga till motsvarande stadgande i sjukhuslagen. Även här förefinnes sålunda möjlighet att välja mellan taxesystemet och ett system, där läkare, eventuellt mot lönekompensation, avstått från rätten att mottaga dylik ersättning från rumspatienter.

I det år 1937 utfärdade reglementet för serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset har upptagits endast alternativet med rådgivande taxa. Det åligger medicinalstyrelsen att på framställning av direktionen till ledning för den, som vill lämna dylik ersättning, utfärda en för sjukhusen avsedd taxa, som skall finnas tillgänglig å rum med enskild eller halvenskild vårdplats.

Något motiv för att endast taxesystem här ansetts böra komma i fråga har motionären veterligen icke framförts, och riksdagen synes icke hava beretts tillfälle taga ställning till vilketdera av de båda ovan nämnda systemen, som vore att föredraga i nu omförmälda fall.

Då frågan om de båda sjukhusens personalorganisation nu förelagts riksdagen, synes det vara motiverat att överväga, huruvida det icke vore lämpligare att bevilja de ansvariga läkarna höjning av de föreslagna arvordena mot att dessa avstå från rätten att mottaga ersättningar av patienter å enskilt och halvenskilt rum. Systemet med rådgivande taxa är nämligen rent principiellt otillfredsställande och har i praktiken visat sig vara förenat med nackdelar.

Taxesystemet utgör icke någon idealisk lösning av föreliggande ersättningsfråga. Landstingen hava också i rätt stor omfattning övergivit detta system och i stället beviljat läkarna lönekompensation, för att de avstått från rätten att mottaga ersättning av hithörande patienter (evalvering). De landsting, som hittills helt infört det s. k. evalveringssystemet, äro Stockholms, Södermanlands, Kalmar norra, Göteborgs och Bohus, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs och Västerbottens läns landsting. Dessutom hava landstingen i Östergötlands, Kalmar södra, Blekinge och Skaraborgs län genomfört evalvering för vissa läkare, i främsta rummet röntgenläkarna. I en del andra landsting pågå för närvarande utredningar i syfte att övergå

från taxesytemet till evalveringssystemet. Vid evalveringens beräkning hava landstingen gått fram efter olika linjer, vanligen ha läkarna beviljats en fast ersättning, i andra fall har ersättningsbeloppet fixerats med hänsyn till beläggningen etc. Gemensamt för alla är, att kostnaderna för hithörande ersättningar helt täckts genom höjning av legosängsavgifterna å enskilda och halvenskilda rum.

Det kan enligt motionärernas mening anses vare sig riktigt eller lämpligt att för framtiden stadfästa taxesytemet vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Icke minst vore detta olyckligt för landstingen, som nu sträva efter att likvidera detta system. Då karolinska sjukhuset nu skall organiseras samt anställnings- och löneförhållanden för där verksamma läkare regleras, synes tiden vara inne att taga förevarande spörsmål under allvarlig omprövning. Om redan taxesytemet visat sig mindre lämpligt beträffande de relativt små landsortslasarett, måste detta i än högre grad bliva fallet beträffande det stora karolinska sjukhuset, med ett flertal specialläkare, vilka kräva sin andel av de frivilligt bjudna ersättningarna. Såsom av exemplet från lanstingen framgår, behöver någon merkostnad för staten icke befaras, om taxesytemet slopas.

Frågan kan emellertid icke lösas utan föregående utredning. I avvaktan på denna bör därför beträffande de ansvariga läkarna vid ifrågavarande sjukhusen såsom villkor för åtnjutande av de föreslagna löneförmånerna uppställas, att de skola vara skyldiga att underkasta sig en eventuell evalvering av ersättningarna från patienter å enskilda och halvenskilda rum.

Utskottet.

Utskottet har velat ansluta sig till de av departementschefen anförda allmänna synpunkterna beträffande föreliggande mycket omfattande organisations- och anslagsfråga och anser sig i likhet med departementschefen böra framhålla vikten av att försiktighet iakttages när det gäller genomförandet av den föreslagna organisationen för karolinska sjukhuset. Utskottet har alltså intet att erinra mot att det må ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, i vilken utsträckning och ordning organisationsförslaget bör under nästa budgetår genomföras. Följaktligen bör också såsom departementschefen framhållit med personalorganisationen vid sjukhuset sammanhängande frågor ånyo i sinom tid bliva föremål för riksdagens prövning.

I samband med de allmänna synpunkterna på sjukhusorganisationen har utskottet till behandling upptagit det i motionerna I: 278 och II: 433 framställda yrkandet angående utredning om införande av förbud för vissa för sjukvården ansvariga läkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet att mottaga frivilligt tillbjudna ersättningar å enskilda och halvenskilda rum samt att såsom villkor för en av motionärerna angiven löne reglering för nämnda läkare uppställa villkoret att de skola vara skyldiga underkasta sig eventuell evalvering av nämnda ersättningar. Motionärerna hava framhållit att frågan om taxesytemets avskaffande under den senaste tiden varit föremål för prövning inom vissa landstingsområden samt att åtskilliga landsting redan övergivit detta system och i stället beviljat läkarna lönekompensation för att de avstått från rätten att mottaga ersättningar av ovannämnda slag (evalvering). Vid evalveringssystemets genomförande

hava emellertid olika grunder för ersättningsbeloppens beräkning och fastställande blivit tillämpade. I vissa fall hava sålunda ersättningarna bestämts till fixt angivna belopp för viss tid, medan åter i andra fall ersättningsbeloppen utgå efter en glidande skala, uppbyggd med hänsyn till patientantal, beläggningsdagar m. m. I allmänhet hava landstingsområdena och motsvarande stadskommunala enheter i samband med evalveringssystemets införande vidtagit höjning av legosängsavgifterna å enskilda och halvenskilda rum. Föreliggande fråga kan givetvis ses ur mycket olika synpunkter, men utskottet hyser den uppfattningen att en utredning bör komma till stånd, i syfte att klarlägga möjligheterna av en evalverings genomförande även vid de statliga sjukhusen och de ekonomiska konsekvenserna av en dylik åtgärd. Utskottet förbiser icke att, när det gäller karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, betydande svårigheter måste uppstå vid genomförandet av ett förslag av den innebörd motionärerna avsett, med hänsyn till den medicinska undervisningens behov av att kunna förvärva och bibehålla de bästa lärar- och läkarkrafterna samt den konkurrens om dessa krafter, som är tillfinnandes särskilt i huvudstaden. Ej heller bör den omständigheten förbises att gällande löneroglering för professorerna vid statsuniversitetet och karolinska institutet utarbetats efter enhetliga grunder och att en evalvering vid statens i motionerna angivna sjukhus måste inverka på löneförhållandena för vissa medicinska professurer i både Uppsala och Lund. Motionärerna hava därjämte tydligen förbisett att det nu icke är fråga om någon allmän löneroglering för de i motionerna åsyftade professorerna (överläkarna) och att den höjning av överläkararvodena, som av Kungl. Maj:t föreslagits, endast har avseende på vissa av ifrågavarande befattningshavare. Då utskottet likväl ansett sig böra ansluta sig till motionärernas utredningskrav, vill utskottet särskilt betona, att utskottet är av den uppfattningen att de läkare vid ifrågavarande undervisningssjukhus, för vilka en evalvering eventuellt skulle kunna ifrågakomma, härvid icke böra i allmänhet försättas i sämre ekonomisk ställning än den, som innehaves av motsvarande, vid de kommunala sjukhusen i huvudstaden och universitetsstäderna anställda läkarna. Vidare måste hänsyn tagas till de mycket väsentliga skiljaktigheter, som nu förefinnas beträffande avlöningen till ifrågavarande grupper av läkare och de av landsting och kommuner anställda läkarna såväl i fråga om uppbärandet av poliklinikavgifter som beträffande vissa andra förmåner. Utskottet utgår emellertid ifrån att den utredning, som i föreliggande fråga synes böra komma till stånd, blir förutsättningslös och att alla på frågan inverkan de faktorer komma att allsidigt bliva belysta och prövade.

III. Anslag till avlöningar vid karolinska sjukhuset.

1. Nuvarande förhållanden.

I riksstaten för budgetåret 1938/39 är under åttonde huvudtiteln förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar uppfört med 522,400 kronor.

2. Sjukhusets läkemedelsförsörjning.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att garnisonssjukhusets apotek skall anslutas till karolinska sjukhuset. Förslag angående apotekets organisation och personal har i annat sammanhang anmälts av chefen för försvarsdepartementet. Chefen för ecklesiastikdepartementet har för sin del icke haft något att erinra mot att sjukhusets läkemedelsförsörjning omhänderhaves av nämnda apotek och att apoteket även i fortsättningen kommer att stå under förvaltning av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse. Chefen för ecklesiastikdepartementet har dock utgått ifrån att samråd härvid komme att äga rum med direktionen för karolinska sjukhuset.

Utskottet.

Utskottet, som framdeles kommer att avgiva utlåtande angående ifrågasvarande apoteks organisation och personal, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts nu ifrågasvarande förslag.

3. Psykiatriska klinikens förläggande till karolinska sjukhuset.

Vidkommande denna fråga erinrar *direktionen*, att Kungl. Maj:t den 6 maj 1938 uppdragit åt medicinalstyrelsen att i samråd med direktionen verkställa utredning rörande utrustning och personalbehov för psykiatriska kliniken och polikliniken. Sådant samråd hade ägt rum, och direktionen hade kommit till den uppfattningen, att ifrågasvarande klinik borde jämföras med övriga kliniker vid sjukhuset och sålunda ställas direkt under direktionens förvaltning. Den psykiatriska klinikens förläggande till karolinska sjukhuset vore nämligen enligt direktionens mening — liksom frågan om övriga kliniker — ett undervisningsintresse. Under sådana förhållanden syntes det direktionen självfallet, att den nya kliniken infogades i karolinska sjukhusets organisation på samma sätt som övriga specialkliniker. Erforderliga anslag för klinikens drift borde därför inräknas i övriga för sjukhuset avsedda, å åttonde huvudtiteln anvisade avlönings- och omkostnadsanslag. Härav skulle följa, att inkomster på grund av denna kliniks drift icke skulle särskilt redovisas utan ingå bland övriga inkomster vid sjukhuset. Av anförda skäl syntes anslag till psykiatriska klinikens ut-

rustning jämväl böra ställas till direktionsens förfogande och anvisas å åttonde huvudtiteln. I enlighet härmed hade direktionen vid beräkandet av sjukhusets personal- och anslagsbehov medtagit jämväl psykiatriska kliniken.

Ledamoten av direktionen, statskommissarien H. K. H. Tottie har med avseende å psykiatriska klinikens ställning m. m. anfört *skiljaktig mening* och ifrågasatt om icke kostnaderna för åtminstone den egentliga vården vid kliniken — liksom kostnaderna för sinnessjukvården i allmänhet — borde upptagas under femte huvudtiteln och i så fall lämpligen på sådant sätt, att — ehuru avlönings- och omkostnadsstater för psykiatriska kliniken inginge i karolinska sjukhusets allmänna stat — särskilda ersättningsanslag, i så fall ett för avlöningar och ett för kostnader i övrigt, redovisades under femte huvudtiteln att direkt tillgodoföras direktionen efter vissa genom överenskommelse närmare angivna summariska grunder.

Departementschefen har anfört:

Efter samråd med chefen för socialdepartementet hade departementschefen kommit till den uppfattningen, att det av organisatoriska och praktiska skäl syntes lämpligast, att kliniken, på sätt direktionen förordat, infogades som en specialklinik i karolinska sjukhuset och att å åttonde huvudtiteln anvisades medel till avlöningar och omkostnader m. m. för ifrågavarande klinik. Härvid förutsatte departementschefen, att åttonde huvudtiteln *icke* erhöle ersättning från femte huvudtiteln för ifrågavarande utgifter för sinnessjukvården. Denna ståndpunkt överensstämde för övrigt med det förslag, som av departementschefen i det följande framlades rörande redovisning å riksstaten av vissa utgifter för garnisonssjukvården. Departementschefen finge här erinra, att chefen för socialdepartementet i 1939 års femte huvudtitel under punkten 101 räknat med en minskning med 65,000 kronor av anslaget till avlöningar vid statens sinnessjukhus, föranledd av att kostnaderna för personal vid psykiatriska sjukhuset överfördes till anslag under åttonde huvudtiteln.

Utskottet har icke velat motsätta sig departementschefens förslag om anvisande å åttonde huvudtiteln av anslag för den psykiatriska kliniken. Utskottet återkommer emellertid till denna fråga i samband med behandlingen av spörsmålet om redovisning å riksstaten av vissa utgifter för garnisonssjukvården.

Utskottet.

4. Central ledning av karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet.

Sjukhusdirektionen. De uti gällande reglemente för serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset meddelade bestämmelserna om direktionsens arbetsformer hade visat sig synnerligen betungande för direktionsens ledamöter, och det kunde förväntas, att denna olägenhet bleve ännu mera framträdande, då karolinska sjukhuset kommit i full drift. Direktionen hade funnit sig böra föreslå en ändrad organisation av sjukhusens centrala ledning.

För att söka skapa en arbetsduglig delegation, som under direktionen skulle kunna handlägga smärre ärenden av löpande beskaffenhet och även vissa andra frågor, vilka krävde skyndsam behandling, hade direktionen ansett önskvärt, att en tjänstemannaorganisation — ett *arbetsutskott* — bildades, som lämpligen skulle bestå av *en läkare — styresman* för båda sjukhusen, *en ekonomidirektör*, vilken till huvudsaklig uppgift skulle hava handläggningen av vissa till direktionen hörande ärenden av administrativ och ekonomisk art, ävensom *sysslomannen vid vederbörande sjukhus*, den senare såsom föredragande av ärenden, som berörde sjukhuset i fråga.

Direktionens *sekreterare och ombudsman* borde såsom ledamot inträda i arbetsutskottet vid behandlingen av ärenden, som krävde juridisk sakkunskap eller där eljest hans biträde med hänsyn till ärendets natur kunde påkallas av arbetsutskottet.

Beträffande *avlöningsförmåner m. m. till styresmannen, ekonomidirektören och sekreteraren-ombudsmannen* föresloge direktionen, att styresmannen tillerkändes ett årligt arvode av 24,000 kronor, att ekonomidirektören såsom ordinarie befattningshavare placerades i lönegraden A 30 och att sekreteraren-ombudsmannen finge sitt arvode — nu 3,600 kronor, därav 2,400 kronor på karolinska sjukhusets stat och 1,200 kronor på serafimerlasarettets stat — höjt till 4,500 kronor, fördelat å de båda sjukhusen med 3,000 kronor, respektive 1,500 kronor.

Direktionens kansli skulle bestå av en ordinarie kansliskrivare i lönegraden A 11, ett kanslibiträde i lönegraden e. o. 7 och ett kontorsbiträde i lönegraden e. o. 4

I avseende å den ekonomiska förvaltningen, som direktionen hade att handhava, vore i gällande reglemente för sjukhusen på förslag av riksräkenskapsverket intagna föreskrifter om skyldighet för direktionen att genom någon av sina ledamöter utöva särskild kontroll över räkenskaper och verifikationer samt bestyrka riktigheten av meddelade kassa- och inventeringsbesked. För framtiden torde anledning föreligga att bibehålla i någon form en *kassakontrollant* inom direktionen i huvudsaklig anslutning till de allmänna synpunkter, som föranlett den nuvarande reglements-föreskriften. Till kassakontrollanten syntes böra utgå ett arvode av 2,400 kronor, varav 1,500 kronor på karolinska sjukhusets stat och 900 kronor på serafimerlasarettets stat. För närvarande funnes på lasarettets stat upptaget ett arvode å 1,200 kronor till kassakontrollanten.

Myndigheterna m. fl. Direktionens förslag beträffande den centrala ledningen av karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet har i remissyttrandena framkallat åtskilliga invändningar.

Statskontoret har förordat en sjukhusdirektör — som icke behövde vara läkare — såsom chef för sjukhusen med placering i lönegraden C 8. Hans uppgift skulle bliva att främst handlägga ekonomiska och administrativa frågor. För de sjukvårdande uppgifterna skulle vid vardera sjukhuset finnas en såsom styresman förordnad överläkare med arvode. Arvode åt kassakontrollant borde ej utgå och sekreterararvodet bibehållas vid det nuvarande. *Allmänna civilförvaltningens lönenämnd* har för sjukhuschefen ifrå-

gasatt en lönegradsplacering i C 13 eller C 14. Beträffande kassakontrollant- och sekreterararvodena har lönenämnden hävdad samma mening som statskontoret. *Karolinska institutets lärarkollegium* har föreslagit, att någon gemensam chef för de båda sjukhusen icke skulle tillsättas, utan att en klinikchef (professor) på vartdera sjukhuset skulle tjänstgöra som styresman (direktör) mot särskilt arvode. För de ekonomiska ärendenas behandling skulle finnas en för sjukhusen gemensam direktörsassistent. I *särskilda yttranden* tillstyrkte dels professor *Forssell*, dels ock professorerna *Nanna Svartz*, *Berven* och *Söderlund* en gemensam direktörsbefattning för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, vilken befattning skulle beklädas med en i juridiska, administrativa och ekonomiska ting väl kvalificerad person. Såsom vice direktör skulle utses en på respektive sjukhus arbetande klinikchef. *Kanslerns* uppfattning har i huvudsak sammanfallit med den, varåt nyssnämnda fyra reservanter inom lärarkollegiet givit uttryck.

Departementschefen, som i likhet med direktionen och flertalet myndigheter ansett karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet böra erhålla en gemensam chef, har härom anfört huvudsakligen följande:

Löneställningen för sjukhusdirektören ansåge departementschefen icke böra bestämmas från den utgångspunkten, att denne borde vara läkare. Starka skäl talade för att för ändamålet borde kunna tagas i anspråk en icke-läkare. Vad i detta avseende yttrats av statskontoret, av vissa reservanter inom karolinska institutets lärarkollegium — bland vilka befunno sig serafimerlasarettets nuvarande direktör och direktören för den redan i verksamhet varande delen av karolinska sjukhuset — samt av kanslern för rikets universitet syntes departementschefen i hög grad befogat. De frågor, som komme att åvila sjukhuschefen torde till övervägande del bliva av administrativ, organisatorisk och ekonomisk art. Detta arbete komme att taga sjukhuschefens tid helt i anspråk, varför det redan av denna anledning icke syntes möjligt att besätta ifrågavarande post med en läkare, som tillika vore akademisk lärare eller skulle vara verksam jämväl som läkare. Med hänsyn härtill syntes det lämpligast, att nämnda befattning rekryterades med en inom det administrativa och ekonomiska området utbildad och hemmastadd person. Ehuru departementschefen alltså närmast utginge ifrån, att en icke-läkare avsåges för ifrågavarande befattning, ansåge departementschefen det dock icke böra vara uteslutet, att även en läkare, som besutte särskilda för denna chefstjänst erforderliga egenskaper och insikter i administrativa och ekonomiska frågor, borde kunna ifrågakomma till densamma.

Sjukhusdirektören torde böra av Kungl. Maj:t tillsättas medelst förordnande på viss tid. Med hänsyn till de krävande och ansvarsfulla arbetsuppgifter, som kunde beräknas komma att åvila sjukhusdirektören, och då det vore angeläget, att för uppdraget förvärvas en högt kvalificerad person, föresloge departementschefen att sjukhusdirektören placerades i lönegraden C 10. Skulle en läkare komma att bekläda sjukhusdirektörsbefattningen, syntes det villkoret böra uppställas, att han icke skulle äga rätt att utöva enskild praktik. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående tillsättning av ifrågavarande befatt-

ning och rörande sjukhusdirektörens arbetsuppgifter. Därvid borde föreskrivas, att han skulle deltaga i direktionens sammanträden men ej i dess beslut, dock med rätt för honom att få avvikande mening antecknad till protokollet.

Ekonomidirektörstjänsten syntes enligt departementschefens mening vid bifall till det sålunda framställda förslaget icke bliva erforderlig. De uppgifter, vilka avsetts att läggas på ekonomidirektören, borde i stället fördelas mellan sjukhusdirektören, sysslomännen och sekreteraren. För sysslomännen förordade departementschefen en lönegradsplacering i A 24.

En höjning av sekreterararvodet ansåge sig departementschefen för närvarande icke kunna förorda.

Beträffande förslaget om inrättande av två vicedirektörsbefattningar har departementschefen yttrat bland annat:

Det syntes önskvärt, att sjukhusdirektören vid sin sida erhöle sakkunniga målsmän för sjukvårds- och undervisningssynpunkterna. I sådant avseende hade förslag framställts om att en klinikchef vid vartdera sjukhuset skulle förordnas såsom vicedirektör. Detta förslag gäve departementschefen sin anslutning, varvid departementschefen dock utginge från att vicedirektörernas verksamhet närmast inriktades på frågor av sjukvårdskaraktär och huvudsakligen bleve av rådgivande natur. Departementschefen ansåge det skäligt, att vicedirektörerna erhöle visst arvode och finge i sådant avseende föreslå ett belopp av 1,800 kronor vid vartdera sjukhuset. Å dessa arvoden torde dyrtidstillägg icke böra utgå. Vicedirektörerna borde utses för en tid av förslagsvis tre år. Under nästa budgetår, då den nuvarande direktörsbefattningen vid serafimerlasarettet syntes övergångsvis böra bibehållas, borde dock vicedirektör vid serafimerlasarettet icke tillsättas.

Med hänsyn till att departementschefen icke funnit sig böra tillstyrka förslaget om inrättande av en ekonomidirektörsbefattning ansåge han befogat, att en av direktionens ledamöter tills vidare fungerade såsom kassakontrollant och härför uppbure särskilt arvode, vilket departementschefen på grund av det ökade arbete och ansvar, som måste följa med igångsättandet av driften vid ett flertal kliniker vid karolinska sjukhuset, föresloge förhöjt med 600 kronor till 1,800 kronor, varav 1,200 kronor borde belasta karolinska sjukhusets stat och 600 kronor serafimerlasarettets stat. Å detta arvode borde dyrtidstillägg icke utgå.

I avvaktan på närmare erfarenheter rörande arbetsuppgifternas omfattning syntes det departementschefen tillräckligt, om i direktionens kansli i stället för enligt direktionens förslag en ordinarie kanslibiträde i lönegraden A 11, ett extra ordinarie kanslibiträde i 7 lönegraden och ett extra ordinarie kontorsbiträde i 4 lönegraden för närvarande inrättades endast de två sistnämnda befattningarna.

Det i innevarande budgetårs stat upptagna arvodet till en expert hos direktionen ansåge departementschefen kunna utgå ur staten för nästa budgetår.

Enligt utskottets mening föreligga för närvarande mycket stora svårigheter för ett säkert bedömande av frågan huru karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets centrala ledning för framtiden bör definitivt ordnas. Den personalorganisation, som av departementschefen för detta ändamål angivits, är måhända alltför knappt tillmätt, men i frågans nuvarande läge anser utskottet dock skäl föreligga att i avvaktan på närmare erfarenhet nu stanna vid Kungl. Maj:ts förslag. Departementschefen har också i annat sammanhang haft anledning framhålla (sid. 86 i propositionen) att de arbetsuppgifter, som under nästa budgetår komma att åvila sjukhusadministrationen, torde bliva av särskilt krävande beskaffenhet. Utskottet vill därför betona, att Kungl. Maj:t bör, därest så visar sig nödvändigt, äga befogenhet att inom ramen av de medel, som ställas till direktionens förfogande, ordna den personalförstärkning, som må visa sig erforderlig. En dylik förstärkning lär nämligen kunna förutses bliva behöflig icke minst under den period, då sjukhusets verksamhet skall påbörjas. I detta sammanhang vill utskottet med hänsyn till av departementschefen på skilda ställen i propositionen gjorda uttalanden framhålla, att utskottet anser sig böra utgå ifrån att då det gäller genomförandet av ledningens organisation i detalj särskild vikt lägges vid de ekonomiska synpunkterna, så att dessa vid sidan av undervisningens och sjukvårdens krav komma till sin rätt. Utskottet vill jämväl framhålla önskvärdheten av att när så låter sig göra den tidigare i utsikt ställda revisionen av gällande sjukvårdsavtal beträffande karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet genomföres samt att organisationen av de båda statliga sjukhusen sker efter i möjligaste mån enhetliga grunder.

5. Ändrad lönegradsplacering för viss personal.

Direktionen har yttrat, att direktionen vid uppgörandet av förslag till personalstater utgått från den av 1937 års riksdag beslutade löneregleringen för serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. På grund av särskilda förhållanden hade direktionen emellertid funnit sig böra föreslå jämkningar i lönegradsplaceringarna för vissa befattningar ävensom föreslå inrättande av en del nya tjänster. Sålunda har direktionen föreslagit, att samtliga *eldare* skulle placeras i 6 lönegraden, att *sjukbärare och gårdskarlar* skulle uppflyttas från 4 till 5 lönegraden, i vilken lönegrad jämväl skulle placeras *förråds- och transportmän*, att *kokerskebefattningarna* skulle uppflyttas från 1 till 2 lönegraden, att *första kokerska* skulle placeras i lönegraden e. o. 2, att *badbiträdena* under benämningen *baderskor* skulle placeras i lönegraden e. U. 5 samt att *kallskänka* skulle placeras i 1 lönegraden.

Departementschefen har icke funnit annan erinran mot ifrågasatt förslag än att med den ifrågasatta uppflyttningen av *eldarna* tills vidare borde

anstå för att upptagas till prövning i samband med den allmänna översynen av personalförteckningarna inom civilförvaltningen.

Utskottet. Utskottet biträder vad departementschefen föreslagit.

6. Överflyttning av personal från garnisonssjukhuset m. m.

I anslutning till ett av direktionen i ämnet framställt förslag har *departementschefen* icke haft något att erinra mot att sådana befattningshavare vid garnisonssjukhuset, vilka icke förflyttades till garnisonsavdelningarna vid karolinska sjukhuset, erhöle företräde vid anställandet av personal vid övriga avdelningar å sistnämnda sjukhus. Härvid förutsattes, att befattningshavare, som sålunda kunde komma att överflyttas, icke skulle vidkännas minskning i sina avlöningsförmåner.

Utskottet. Utskottet ansluter sig till vad departementschefen anförde.

7. Behovet av läkarpersonal m. m.

Sjukhusdirektionen. Överläkarna vid karolinska sjukhusets kliniker och avdelningar komme, yttrar *direktionen*, att innehava sina befattningar i egenskap av professorer vid karolinska institutet såsom tidigare varit fallet med överläkarna vid serafimerlasarettet. Undantag härifrån utgjorde överläkaren vid radiumhemmets gynekologiska avdelning, vilken vore placerad som ordinarie tjänsteman å sjukhusets stat, samt överläkaren vid gymnastikavdelningen. Sistnämnda befattning, förutsatte *direktionen*, skulle komma att innehavas av läraren i sjukgymnastik med sjukdomslära vid gymnastiska centralinstitutet i likhet med vad som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 maj 1935 varit fallet vid serafimerlasarettet.

Vid serafimerlasarettet hade till överläkarna med undantag av överläkaren vid gymnastikavdelningen utgått särskilt arvode. *Direktionen* ansåge, att så borde bliva förhållandet även vid karolinska sjukhuset och att arvode måtte bestämmas till 1,500 kronor såsom redan skett för överläkaren vid radiumhemmets allmänna avdelning.

Något arvode till överläkaren vid gymnastikavdelningen hade *direktionen* icke ansett sig kunna föreslå, då en år 1936 gjord framställning om sådant arvode icke bifallits.

Till föreståndaren för den patologiska avdelningen, vilken föreståndare vore professor vid karolinska institutet, hade ej beräknats särskilt arvode i egenskap av avdelningsföreståndare. Däremot avsåges, att han skulle uppbära särskild ersättning för år för vissa ur sjukvårdssynpunkt erforderliga undersökningar, vartill anslag beräknats i omkostnadsstaten.

Direktionen hade funnit, att en särskild biträdande läkartjänst behövde inrättas vid envar av medicinska och kirurgiska klinikerna,

kvinnokliniken, öron-, näs- och halskliniken, ögonkliniken och röntgen-diagnostikavdelningen. Härutöver beräknade direktionen en biträdande läkare (narkosöverläkare) vid kirurgiska kliniken. För envar av ifrågavarande läkare föreslog direktionen ett arvode av 7,500 kronor.

Direktionen ville framhålla, att befattningarna som biträdande läkare vore nödvändiga med hänsyn till att klinikerna skulle få ett avsevärt större sängantal än motsvarande kliniker tidigare haft samt att behovet av att vid kliniken införa nya laboratoriemetoder och pröva nya terapeutiska hjälpmedel vore i hastigt stigande, allt förhållanden, som bidroge till att öka klinikchefernas arbetsbörda. Dessa chefer borde därför icke i sådan utsträckning tagas i anspråk för de löpande göromålen, att de icke skulle hinna ägna sina krafter åt arbetet på ifrågavarande delvis nya arbetsfält. Direktionen utginge ifrån att de biträdande läkarna skulle kunna med sina arvodes-tjänster förena anställning som biträdande läkare vid karolinska institutet samt äga rätt till enskild praktik utom sjukhuset.

Vid psykiatriska kliniken skulle inrättas en befattning som *andre läkare* i lönegraden A 26 med skyldighet för innehavaren av befattningen att utan särskilt arvode vara konsulterande vid serafimerlasarettet.

I likhet med förhållandet vid serafimerlasarettet hade direktionen räknat med särskilda biträdande läkare vid *poliklinikerna* och *gymnastikavdelningen*.

Vid sex polikliniker skulle de dock benämnas *poliklinikföreståndare*. Sålunda beräknades en vid vardera av medicinska och kirurgiska poliklinikerna med ett arvode av 7,500 kronor, en vid vardera av kvinnopolikliniken och ögonpolikliniken samt två vid öron-, näs- och halspolikliniken, varav en för poliklinikens phoniatriska avdelning, var och en med ett arvode av 6,500 kronor.

Direktionen förutsatte, att de *biträdande läkarna vid gymnastikavdelningen*, för vilka i staten uppförts arvoden med 4,800 kronor, såsom för närvarande vore fallet vid serafimerlasarettet, även skulle tjänstgöra såsom biträdande lärare vid gymnastiska centralinstitutet och härför uppbära särskilda arvoden.

För *tandpolikliniken* beräknades en *föreståndare* med ett arvode av 3,500 kronor och en *biträdande föreståndare* med ett arvode av 3,000 kronor. Vidare räknade direktionen med behovet för tandpolikliniken av en tandläkare med ett arvode av 4,500 kronor för år.

Direktionen har ansett önskvärt, att en *laborator* anställdes å vart och ett av de *kliniskt-bakteriologiska, fysiologiska och kemiska centrallaboratorier*, som knutits till medicinska kliniken vid karolinska sjukhuset. Dessa nya befattningar syntes enligt direktionsens mening böra upptagas å karolinska institutets stat.

Beträffande *underläkare* hade direktionen räknat med tre kategorier såsom vid serafimerlasarettet och i samma lönegrad som där eller 23, 22 och 15 lönegraden för extra tjänstemän. Benämningarna föresloges emellertid ändrade till förste, andre och tredje underläkare i stället för

såsom för närvarande förste underläkare, underläkare och andre underläkare.

I fråga om semester för överläkare vore bestämmelser givna i gällande reglemente för serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset med undantag för överläkaren vid röntgendiagnostikavdelningen. Denne borde i likhet med överläkaren å röntgenavdelningen vid serafimerlasarettet åtnjuta semester under högst 90 dagar årligen.

Biträdande överläkarna, poliklinikföreståndarna, biträdande läkarna samt laboratorerna borde med undantag av poliklinikföreståndaren och biträdande poliklinikföreståndaren vid tandpolikliniken årligen åtnjuta semester under 30 dagar, biträdande överläkaren vid röntgendiagnostikavdelningen dock under 60 dagar. Vid annan tjänstledighet syntes vad i gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen vore föreskrivet i fråga om extra ordinarie tjänstemän böra äga motsvarande tillämpning. I sådant avseende och för bestämmande av vikariatsersättning i det fall, att sådan tjänst uppehöles av annan underordnad läkare vid sjukhuset, samt för tillämpning i övrigt å dem av det statliga lönesystemets allmänna grunder syntes i tillämpliga delar böra gälla de i nådiga brevet av den 30 juni 1937 meddelade bestämmelserna för biträdande läkare vid serafimerlasarettet.

Direktionens förslag med avseende å läkarpersonalen vid karolinska sjukhuset och denna personals fördelning på olika kliniker och avdelningar — sådant det slutligt fullföljts — framgår av följande tablå:

Kliniker och avdelningar	Lön eller arvode på sjukhusets stat	Kliniker och avdelningar	Lön eller arvode på sjukhusets stat
<i>Medicinska kliniken.</i>		<i>Centrallaboratorierna:</i>	
1 överläkare-professor	1,500	Medicinskt-kemiska laboratoriet:	
1 biträdande läkare	7,500	1 laborator på karolinska institutets stat	—
1 poliklinikföreståndare	7,500	Medicinskt-fysiologiska laboratoriet:	
2 förste underläkare	e. 23	1 laborator på karolinska institutets stat	—
3 andre underläkare, därav en på polikliniken	e. 22	Medicinskt-bakteriologiska laboratoriet:	
2 tredje underläkare (en av dessa avses skola tillsvidare biträda på medicinskt fysiologiska laboratoriet)	e. 15	1 laborator på karolinska institutets stat	—
Medicinska garnisonsavdelningarna:		1 tredje underläkare	e. 15
1 biträdande överläkare på fältläkarkårens stat	—		
1 andre underläkare (avses skola tillsvidare biträda på medicinskt-kemiska laboratoriet)	e. 22	<i>Kirurgiska kliniken.</i>	
1 assistent (amanuens) på fältläkarkårens stat	—	1 överläkare-professor	1,500
		1 biträdande läkare	7,500
		1 poliklinikföreståndare	7,500

Kliniker och avdelningar	Lön eller arvode på sjukhusets stat	Kliniker och avdelningar	Lön eller arvode på sjukhusets stat
1 narkosöverläkare	7,500	4 förste underläkare	e. 23
2 förste underläkare	e. 23	4 andre underläkare	e. 22
1 andre underläkare	e. 22	b) forskningsavdelningarna:	
1 tredje underläkare	e. 15	1 laborator i radiofysik	A 26
Kirurgiska garnisonsavdelningarna:		1 assistent å svulstpatologiska forskningsavdelningen	5,400
1 biträdande läkare på fallläkarkårens stat	—	1 assistent (amanuens) å svulstpatologiska forskningsavdelningen	1,800
1 assistent (amanuens) på fallläkarkårens stat	—		
		<i>Psykiatriska kliniken.</i>	
<i>Kvinnokliniken.</i>		1 överläkare-professor	1,500
1 överläkare-professor	1,500	1 förste läkare	A 26
1 biträdande läkare	7,500	1 förste underläkare	e. 23
1 poliklinikföreståndare	6,500	2 andre underläkare	e. 22
2 förste underläkare	e. 23	<i>Röntgendiagnostiska avdelningen.</i>	
3 andre underläkare, därav en på polikliniken	e. 22	1 överläkare-professor	1,500
2 tredje underläkare	e. 15	1 biträdande läkare	7,500
		3 förste underläkare	e. 23
<i>Öron-, näs- och halskliniken.</i>		3 andre underläkare	e. 22
1 överläkare-professor	1,500	<i>Fysikaliska avdelningen.</i>	
1 biträdande läkare	7,500	1 andre underläkare	e. 22
1 poliklinikföreståndare	6,500	<i>Gymnastikavdelningen.</i>	
1 föreståndare för poliklinikens phoniatrika avdelning	6,500	1 överläkare-lärare i sjukgymnastik på gymnastiska centralinstitutets stat	—
1 förste underläkare	e. 23	2 biträdande läkare i sjukgymnastik	4,800
3 andre underläkare	e. 22	1 tredje underläkare	e. 15
<i>Ögonkliniken.</i>		<i>Tandpolikliniken.</i>	
1 överläkare-professor	1,500	1 föreståndare	3,500
1 biträdande läkare	7,500	1 biträdande föreståndare	3,000
1 poliklinikföreståndare	6,500	1 tandläkare	4,500
1 förste underläkare	e. 23	<i>Patologiska avdelningen.</i>	
3 andre underläkare	e. 22	1 föreståndare-professor på karolinska institutets stat	—
1 militärläkare på fallläkarkårens stat	—	1 prosektor på karolinska institutets stat	—
<i>Konung Gustaf V:s jubileumsklinik.</i>		1 laborator på karolinska institutets stat	—
1 överläkare-professor	1,500	1 amanuens på karolinska institutets stat	—
a) radiumhemmet:			
1 överläkare vid gynekologiska avdelningen	A 26		
2 biträdande läkare	e. o. 23		

Departementschefen har med avseende å direktionens förslag beträffande överläkarna icke funnit anledning till annan erinran, än att departementschefen ställde sig tveksam mot förslaget att tillerkänna föreståndaren för patologiska avdelningen särskild ersättning från omkostnadsanslaget. I avvaktan på närmare utredning i detta hänseende genom direktionens försorg ansåge departementschefen sig böra som en tillfällig anordning för nästa budgetår godtaga nämnda förslag. Frågan om storleken av den ersättning, som borde utgå från omkostnadsanslaget för ifrågasvarande undersökningar, upptog departementschefen i samband med omkostnadsanslaget i övrigt. Departementschefen förutsatte, att överläkararvodet vid psykiatriska kliniken utginge först från och med den 1 februari 1940.

Vad anginge de föreslagna biträdande läkarbefattningarna ville departementschefen anföra följande:

Det torde icke kunna förnekas, att direktionen anfört goda skäl för behövligheten av ifrågasvarande befattningar, vilkas inrättande med säkerhet även skulle lända till fördel för undervisningen. Departementschefen vore därför beredd att i princip tillstyrka direktionens förslag på denna punkt. Dock hade departementschefen icke blivit övertygad om behovet av biträdande läkare vid öron-, näs- och halskliniken samt vid ögonkliniken, där antalet vårdplatser komme att utgöra endast 89 respektive 82. Departementschefen tillstyrkte alltså, att inalles fem befattningar av denna art inrättades. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd hade ansett det föreslagna arvodet å 7,500 kronor till biträdande läkarna jämförelsevis högt med hänsyn till att de med sina tjänster skulle kunna förena anställning som biträdande lärare vid karolinska institutet och äga rätt till enskild praktik utom sjukhuset samt finge uppbära vikariätersättning vid vikariat för vederbörande avdelningsföreståndare. Då det låge i det allmännas intresse att till dessa befattningar förvärva personer, väl kvalificerade både för den sjukvårdande och för den undervisande verksamheten, ansåge departementschefen sig emellertid böra biträda direktionens förslag, att ifrågasvarande arvoden bestämdes till 7,500 kronor för år. Departementschefen hade intet att erinra mot att de biträdande läkarna förordnades av direktionen för en tid av högst tre år. Befattningarna torde böra tillsättas först sedan patientantalet å vederbörande vårdavdelningar uppginge till förslagsvis 90.

Inrättandet av befattningen som andre lärare vid psykiatriska kliniken i lönegraden A 26 kunde departementschefen icke tillstyrka, utan förordade, att denne befattningshavare avlönades medelst arvode, lämpligen bestämt till 7,500 kronor. Det borde åligga denne befattningshavare att utan särskild ersättning vara konsulterande vid serafimerlasarettet.

Emot lönesättningen för poliklinikföreståndarna hade departementschefen icke något att erinra, ej heller mot att två biträdande läkare vid gymnastikavdelningen med arvoden å 4,800 kronor för år uppfördes å sjukhusets stat.

Då departementschefen utgått från att en befattning som biträdande läkare icke skulle inrättas vid öron-, näs- och halskliniken ville han icke motsätta sig ett av direktionen ursprungligen framställt förslag om upptagande å denna klinik av en föreståndarbefattning för avdelningen för endoskopi med ett arvode av 6,500 kronor.

Departementschefen ansåge, att med tillsättandet av befattningen som biträdande föreståndare vid tandpolikliniken borde tills vidare anstå samt att den vid jubileumsklinikens svulstpatologiska avdelning uppförda assistent-(amanuens-)befattningen med arvode å 1,800 kronor borde utgå ur staten.

Då departementschefen ansåge laboratorstjänsterna för centrallaboratorierna vid sjukhuset nödvändiga för sjukvården, föresloge han befattningarnas uppförande på sjukhusets stat. Till laboratorerna skulle utgå årsarvoden med 6,000 kronor.

Vad anginge lönesättningen för underläkarna hade denna anslutits till lönegradsplaceringen för dessa läkare vid serafimerlasarettet. Häremot syntes enligt departementschefens uppfattning för närvarande intet vara att erinra. En av föreningen Läkare i underordnad ställning, förordnade av karolinska sjukhusets direktion, väckt fråga rörande förbättrade löneförmåner för tredje underläkarna syntes böra beaktas i samband med pågående utredning rörande löneställningen för läkarpersonal. Med avseende å antalet underläkartjänster anslöte departementschefen sig till direktionens förslag.

Departementschefen tillstyrkte, att avdelningen för fysikalisk terapi uppdelades i en avdelning för ljusbehandling och en avdelning för bad- och elektricitetsbehandling. Förstnämnda avdelning borde underställas professorn i radioterapi. Avdelningen för bad- och elektricitetsbehandling syntes provisoriskt böra ställas under ledning av professorn i medicin, som till sitt biträde borde erhålla en andre underläkare i 22 lönegraden för extra tjänstemän.

Emot direktionens framställning angående förmån av semester för överläkare m. fl. hade departementschefen i huvudsak intet att erinra. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid utfärda bestämmelser i ämnet. I övrigt syntes direktionens förslag beträffande läkarpersonalens antal och löneförmåner kunna biträdas.

De av departementschefen vidtagna ändringarna i direktionens förslag äro av följande innebörd:

1. Biträdande läkarbefattningarna vid öron-, näs- och halskliniken samt vid ögonkliniken utgå.
2. Andre läkaren vid psykiatriska kliniken erhåller arvode med 7,500 kronor i stället för lön enligt lönegraden A 26.

3. En föreståndarbefattning för avdelningen för endoskopi vid öron-, näs- och halskliniken med arvode å 6,500 kronor inrättas.

4. Biträdande föreståndarbefattningen vid tandpolikliniken utgår.

5. Tre laboratoristjänster för centrallaboratorierna uppföras på sjukhusets i stället för å karolinska institutets stat.

6. En assistent-(amanuens-)befattning vid svulstpatologiska forskningsavdelningen med arvode å 1,800 kronor utgår.

Utskottet.

Utskottet, som framdeles kommer att avgiva utlåtande angående de läkare, vilka skola avses för garnisonsavdelningarna och ögonkliniken men upptagas å vederbörliga stater under fjärde huvudtiteln, har icke funnit något att erinra mot departementschefens här föreliggande förslag angående antalet befattningshavare och deras avlöningsförmåner.

Även i övrigt biträder utskottet departementschefens förslag på denna punkt.

8. Behovet av övrig personal för sjukhusets kliniker och avdelningar.

Sjukhusdirektionen. Direktionen har rörande personalbehovet i övrigt vid sjukhuset verkställt ingående utredningar. Därvid har direktionen beaktat medicinalstyrelsens anvisningar i cirkulär den 30 maj 1936 om sjukvårdspersonalens arbetstid. För ekonomipersonalen räknade direktionen med en genomsnittlig arbetstid av 192 timmar för fyra veckorsperiod. Enligt direktionens utredningar skulle vid de olika klinikerna och avdelningarna personalbehovet bliva följande:

Kliniker och avdelningar	Löne-grad ¹	Kliniker och avdelningar	Löne-grad ¹
<i>Medicinska kliniken.</i>		4 sköterskebiträden	e. U. 4
6 allmänna och 2 enskilda vårdavdelningar, laboratorier, poliklinik, badavdelning och avdelning för fysikalisk terapi.		34 städerskor	e. U. 4
52 sköterskor	A 7 eller e. o. 5	3 sjukbärare	e. o. 5
2 tekniska biträden	A 7	1 kanslibitråde	e. o. 7
1 laboratoriebitråde	A 4	1 kontorsbitråde	A 4
17 provsköterskor	—	4 kontorsbiträden	e. o. 4
24 elever	—	2 förste vaktmästare	A 7
2 provelever	—	<i>Kirurgiska kliniken.</i>	
6 baderskor	e. U. 5	6 allmänna och 2 enskilda vårdavdelningar, operationsavdelning, poliklinik samt olycksfalls- och intagningsavdelning.	

¹ Viss personal har hänförs till en särskild, i samband med år 1937 beslutad löne reglering för personal vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet angiven löneplan U för personal med lägre löneförmåner än de, som utgå till icke-ordinarie befattningshavare i lägsta lönegraden av den statliga löneplanen (jfr prop. 272/1937, sid. 71 ff.)

Kliniker och avdelningar	Löne-grad	Kliniker och avdelningar	Löne-grad
52 sköterskor	A 7 eller e. o. 5	30 sköterskor	A 7 eller e. o. 5
21 provsköterskor	—	10 provsköterskor	—
27 elever	—	20 elever	—
2 provelever	—	20 städerskor	e. U. 4
29 städerskor	e. U. 4	1 sjukbärare	e. o. 5
4 sjukbärare	e. o. 5	1 kanslibitråde	A 7
1 kontorsbiträde	A 4	1 kanslibitråde	e. o. 7
		1 kontorsbiträde	e. o. 4
<i>Medicinska och kirurgiska kliniker- nas expeditioner, journalarkiv, bibliotek och museum.</i>		<i>Ögonkliniken.</i>	
2 kanslibiträden	A 7	3 allmänna vårdavdelningar om 24 platser och en enskild vårdavdelning om 9 platser, operationsavdelning, laboratorium, expedition, arkiv och poliklinik.	
1 kanslibitråde	e. o. 7		
2 kontorsbiträden	A 4	21 sköterskor	A 7 eller e. o. 5
1 kontorsbiträde	e. o. 4		
2 städerskor	e. U. 4	8 provsköterskor	—
		13 elever	—
<i>Medicinska och kirurgiska kliniker- nas garnisonsavdelningar.</i>		17 städerskor	e. U. 4
4 garnisonsavdelningar om var och en 25 allmänna och 2 enskilda vård- platser, mottagningsavdelning, labo- ratorium och intagningsbad.		1 kanslibitråde	A 7
18 sköterskor	A 7 eller e. o. 5	1 kanslibitråde	e. o. 7
5 provsköterskor	—	<i>Konung Gustaf V:s jubileumsklinik.</i>	
11 militära sjukvårdare	—	5 allmänna vårdavdelningar om var- dera 25 platser, en enskild vårdav- delning om 13 platser, operationsav- delning, behandlingsavdelningar och poliklinik samt radiofysisk forsknings- avdelning och svulstpatologisk forsk- ningsavdelning.	
11 städerskor	e. U. 4	1 föreståndarinna för vårdavdel- ningar	A 11
1 baderska	e. U. 5	1 föreståndarinna för övervaknings- och kontrollavdelning	A 11
		1 social kurator	A 11
<i>Kvinnokliniken.</i>		45 sköterskor	A 7 eller e. o. 5
2 allmänna obstetriska vårdavdel- ningar om 25 platser, en allmän sep- tisk vårdavdelning om 20 platser, en enskild obstetrisk vårdavdelning om 12 platser, en förlösningsavdelning om 9 platser, 2 allmänna gynekolo- giska vårdavdelningar om 26 platser, en enskild gynekologisk vårdavdel- ning om 13 platser, operationsavdel- ning, laboratorium, expedition, arkiv, bibliotek och poliklinik.		A 7	
43 sköterskor	A 7 eller e. o. 5	6 kontrollbiträden	A 7
2 barnmorskor	A 7	1 tekniskt biträde för fysiska mät- ningar	A 7
15 provsköterskor	—	1 tekniskt biträde för mikroskopiska preparationer	A 7
19 elever	—	1 kanslibitråde	A 7
2 provelever	—	7 röntgenbiträden	A 6
27 städerskor	e. U. 4	1 fotograf	A 5
1 sjukbärare	e. o. 5	1 förste vaktmästare	A 7
1 kanslibitråde	A 7	1 sjukbärare	A 5
1 kanslibitråde	e. o. 7	1 kanslibitråde (vid svulstpatologiska avdelningen)	A 7
		3 kontrollbiträden	e. o. 7
<i>Öron-, näs- och halskliniken.</i>		1 tekniskt biträde för mikroskopiska preparationer	e. o. 7
3 allmänna och en enskild vårdav- delning, operationsavdelning, polikli- nik, båg ljusavdelning, expedition, arkiv och bibliotek.		3 röntgenbiträden	e. o. 6
		9 sjukvårdsbiträden	e. o. 2
		1 sjukbärare	e. o. 5
		1 kanslibitråde	e. o. 7

arna beräknades 7 personer för medicinska och kirurgiska avdelningar, 6 för obstetriska och otolaryngologiska samt 5 för gynekologiska och oftalmiatriska vårdavdelningar.

I sammanställningen hade beträffande vissa sköterskors lönegradsplacering angivits A 7 eller e. o. 5. Direktionen hade nämligen räknat med viss skälig proportion mellan ordinarie och assistentsköterskebefattningar. Vid avvägande av detta antal hade direktionen utgått från, att proportionen mellan antalet ordinarie i 7 lönegraden och extra ordinarie i 5 lönegraden skulle bli densamma som nu vore fallet vid serafimerlasarettet eller ungefär 3 till 2.

För varje vårdavdelning hade beräknats 2 städerskor med undantag för isoleringsavdelningen, där endast 1 städerska vore behövlig.

Sociala hjälpbyrån, för vilken avsåges den i sammanställningen angivna personalen, skulle hava bland annat följande arbetsuppgifter: att lämna råd och hjälp åt behövande patienter och i förekommande fall hänvisa dem till kommunala och enskilda hjälporgan i samråd med de på det sociala området verksamma myndigheterna i patienternas hemorter ävensom att vid behov hjälpa patienterna tillrätta med deras privata angelägenheter jämväl i andra avseenden, att i förekommande fall upprätta förhållningsprotokoll och lämna inskrivningsexpeditionen hjälp i frågor, som rödde intagna patienter, att handlägga frågor om befrielse från avgift för poliklinisk behandling på sjukhuset samt att på anmodan av sjukhusets ledning och vederbörande överläkare verkställa utredningar rörande intagna patienter och avlämna behövliga utlåtanden.

Direktionen, som härefter till behandling upptagit frågan om behovet av för sjukhusets olika kliniker och avdelningar gemensam personal, har härom anfört huvudsakligen följande.

I gällande avlöningsstat funnes nu uppförd en befattning som *första föreståndarinnan* i lönegraden B 12. Direktionen har med hänsyn till denna befattningshavare åvilande ansvarsfulla arbetsuppgifter ansett befogat att tjänsten hänfördes till lönegraden A 14.

Som hjälp åt första föreståndarinnan erfordrades två *andra föreståndarinnor*, en för handhavandet av den kvinnliga sjukvårdspersonalens placering i arbetet, ordnandet av ledigheter, anskaffandet av vikarier och extra arbetskraft samt för ledning och tillsyn av städerskors och viss annan personals arbete utanför klinikerna samt såsom ställföreträdare för första föreståndarinnan, och en för handhavandet av sjukhusets centralförråd av linne, förbands-, förbruknings- och rengöringsartiklar m. m. samt för inventering av avdelningarnas förråd m. m.

Med hänsyn till psykiatriska klinikens speciella karaktär erfordrades vidare för denna klinik en befattning som *andra föreståndarinnan*.

Befattningarna som *andra föreståndarinnan* syntes direktionen böra placeras i lönegraden A 8.

I detta sammanhang ville direktionen framhålla, att en sjuksköterska i lönegraden A 7 måste avses att förestå *sjukhusets elevhem* och hava den närmare tillsynen av de elever, som vid sjukhuset erhöle sin praktiska utbildning.

Såsom biträde åt *andra föreståndarinnan* för sjukhusets centralförråd av linne borde anställas en befattningshavare med löneställning motsva-

rande första biträde och benämnd *förrådsbiträde* med placering i lönegrad e. U. 5.

För underhåll och komplettering av sjukhusets linneuppsättning borde inrättas en *sömnadsverkstad* i anslutning till centralförråd och tvättinrättning. För verkstadens behov av arbetskraft beräknade direktionen 6 *sömmerskor* erforderliga med placering i lönegrad e. U. 5.

Vid sjukhusets färdigställande borde en gemensam telefonväxel för hela sjukhuset anordnas. För betjäning av växeln (cirka 550 apparater) syntes 5 *telefonister* erforderliga med placering i 2 lönegraden.

För bevakning av sjukhusets huvudentré hade beräknats 3 *kvinnliga portvakter* med placering i 2 lönegraden.

Till omhändertagande av ytterkläder för besökande å polikliniker och andra lokaler inom huvudkomplexet erfordrades särskild personal, och hade direktionen beräknat, att härför erfordrades 4 *garderobiärer* med placering i lönegrad e. U. 4.

Utöver de städerskor, som funnes upptagna under kliniker och laboratorier m. fl. avdelningar, erfordrades sammanlagt 54 *städerskor* för bostäder och diverse lokaler.

I särskilt yttrande med anledning av under ärendets remissbehandling framställda erinringar och förslag har direktionen föreslagit vissa ändringar i sina här ovan angivna äskanden och i sådant avseende anfört huvudsakligen följande:

För sköterskepersonalen vid *psykiatriska kliniken* vore avsikten att kräva samma utbildning som för sköterskorna vid övriga kliniker och de borde därför hava samma avlöning som dessa. Då sådan utbildning ej komme att krävas beträffande de manliga skötarna, funnes ej anledning att placera dessa i 7 lönegraden. Av de manliga skötarna borde en tredjedel erhålla icke-ordinarie ställning. Ett bibehållande av nuvarande förhållanden beträffande den *sociala hjälpverksamheten* med en förestånderska i lönegraden e. o. 7 vid denna klinik syntes få anses vara den för närvarande lämpligaste lösningen.

Vad därefter anginge *sjukvårdspersonalen i övrigt*, föresloge direktionen, att på vardera av kirurgiska och psykiatriska samt kvinno- och öronpoliklinikerna en assistentsköterska utginge ur staten (e. o. 5). För de medicinska laboratorierna torde tills vidare kunna uteslutas ett tekniskt biträde i A 7 (bakteriologiska laboratoriet). Vidare syntes för fysiologiska laboratoriets del kunna tills vidare uteslutas ett laboratoriebiträde (A 4) samt för de centrala laboratorierna tills vidare kunna beräknas en gemensam förste vaktmästare. I stället torde för vissa handräckningsgöromål det i staten upptagna beloppet 25,000 kronor för extra personal för vakning och rengöring m. m. böra ökas med 1,000 kronor. Den för röntgendiagnostikavdelningen avsedda kansliskrivaren i lönegraden A 11 syntes tills vidare kunna uteslutas ur staten. Av den här upptagna gemensamma personalen borde tills vidare endast ett kontorsbiträde i stället för tre kunna upptagas i staten (e. o. 4). För ett behandlingsrum (medicinska kliniken) borde antalet sköterskor kunna minskas från två till en (A 7), varjämte för avdelningen för bad- och fysikalisk terapi tills vidare borde tillsättas allenast en befattningshavare i lönegraden e. o. 4 men anstå med tillsättandet av en befattningshavare i lönegraden e. o. 7. För radiumhemmets vidkommande syntes ett för biträde åt föreståndarinnan avsett kontors-

biträde i e. o. 4 kunna utgå. Dock borde under tiden den 1 juli—den 30 september den nuvarande befattningen som biträdande föreståndarinna bibehållas. Slutligen borde av den för journalexpedition, bibliotek och museum avsedda personalen, tillhoppa sex befattningshavare, därav fyra ordinarie, kunna tills vidare uteslutas ett kanslibiträde i A 7 och ett kontorsbiträde i A 4. Därjämte borde kunna tills vidare utgå ur staten avlöning till två sköterskebiträden, avsedda för ljusbehandlingsavdelningen och elektroterapiavdelningen.

Departementschefen. I anledning av direktionens förslag i ovannämnda avseenden har departementschefen anfört bland annat följande:

Någon anledning att rubba på de principer för lönesättningen, som av riksdagen i fråga om sjuksköterskepersonalen redan godtagits för serafimerlasarettets och karolinska sjukhusets del, syntes departementschefen ej föreligga. Då för sköterskepersonalen vid psykiatriska kliniken komme att krävas samma utbildning som för sköterskorna vid övriga kliniker, ansåge departementschefen i likhet med direktionen motiverat, att denna personal erhöle samma löneställning som sköterskorna i övrigt vid sjukhuset. Vad de manliga skötarna beträffade, delade departementschefen direktionens uppfattning att, med hänsyn till att sådan utbildning icke komme att krävas av dem, skäl sagnades att uppföra de manliga skötarna i högre lönegrad än den 6:e.

Statskontoret hade under ärendets remissbehandling fäst uppmärksamheten på att, innan någon erfarenhet vunnits angående sjukhusets drift, en viss försiktighet borde iakttagas vid anställandet av ordinarie personal. Ehuru departementschefen i princip delade denna uppfattning, syntes den av direktionen angivna proportionen, ungefär 3 till 2, mellan ordinarie och icke-ordinarie sköterskebefattningar, vilken i stort sett anslöte sig till förhållandena vid serafimerlasarettet, vara riktigt avvägd. I anslutning härtill borde — såsom direktionen också i sitt senaste yttrande förordat — en tredjedel av de manliga skötarna vid psykiatriska kliniken erhålla icke-ordinarie anställning.

De av direktionen i nyssnämnda yttrande förordade ändringarna i förhållande till det ursprungliga förslaget syntes departementschefen böra biträdas. Härutöver ansåge departementschefen sig emellertid, bland annat med hänsyn till ovissheten om sjukhusverksamhetens blivande omfattning, böra föreslå en ytterligare reduktion av antalet sköterskor. Departementschefen förordade, att antalet sköterskor — utöver vad av direktionen i sistberörda yttrande ifrågasatts — nedbringades med 5 sköterskor i lönegraden A 7 och 4 i lönegraden e. o. 5. Vidare föresloge departementschefen, att befattningen som andra föreståndarinna i lönegraden A 8 vid psykiatriska kliniken, för vars inrättande inga särskilda skäl anförts, uteslötes. I stället borde ytterligare en sköterskebefattning inrättas vid denna klinik.

Vad beträffade den för de olika klinikerna och avdelningarna föreslagna gemensamma personalen, syntes intet annat vara att erinra mot direktionens nu föreliggande förslag än att departementschefen icke ansåge tillräckliga skäl hava blivit anförda för uppflyttning av första föreståndarinnan från lönegraden A 12 till lönegraden A 14.

De sålunda av departementschefen vidtagna ändringarna i direktionens ursprungliga förslag äro av följande innebörd:

1. Befattningen såsom första föreståndarinna uppföres i lönegraden A 12 i stället för i lönegraden A 14 och befattningen i lönegraden A 8 som andra föreståndarinna vid psykiatriska kliniken ersättes med en sköterskebefattning i lönegraden A 7.

2. En social kuratorstjänst i lönegraden A 11 vid psykiatriska kliniken utbytes mot en befattning som förestånderska i lönegraden e. o. 7.

3. Sex sjuksköterskebefattningar i lönegraden A 7 utgå.

4. En tjänst såsom tekniskt biträde i lönegraden A 7 vid bakteriologiska laboratoriet utgår.

5. Av de manliga sjukvårdarna vid psykiatriska kliniken upptagas tre såsom extra ordinarie i 6 lönegraden i stället för samtliga nio såsom ordinarie i lönegraden A 6.

6. En laboratoriebiträdestjänst i lönegraden A 4 vid fysiologiska laboratoriet utgår.

7. Åtta assistentskötersketjänster i lönegraden e. o. 5 utgå.

8. Två befattningar såsom sköterskebiträden i lönegraden e. U. 4, avsedda för ljusbehandlings- och elektroterapiavdelningarna, utgå.

9. En kansliskrivartjänst i lönegraden A 11 vid röntgenavdelningen utgår.

10. En kanslibiträdestjänst i lönegraden A 7 och en kontorsbiträdestjänst i lönegraden A 4 för journalexpedition, bibliotek m. m. utgå.

11. En kanslibiträdestjänst i lönegraden e. o. 7 vid fysikaliska avdelningens expedition utgår.

12. Två kontorsbiträdesbefattningar i lönegraden e. o. 4 vid medicinska kliniken laboratorier utgå.

13. En kontorsbiträdestjänst i lönegraden e. o. 4 vid radiumhemmet utgår; den nuvarande befattningen som biträdande föreståndarinna bibehålles under tiden den 1 juli—den 30 september 1939.

14. Två förste vaktmästarbefattningar i lönegraden A 7, den ena vid centrallaboratorierna, den andra vid radiumhemmet, utgå, medan i stället för handräckningsgöromål upptagas ytterligare 1,000 kronor.

Motion. Till stöd för det i motionen II: 432 framställda yrkandet har anförts bland annat:

Den sociala kuratorsverksamheten vid en psykiatrisk klinik vore ett synnerligen viktigt och oundgängligt led i dess arbete. De psykiska sjukdomarnas ingripande i och beroende av de sjukas sociala förhållanden vore uppenbart. Det vore såväl för klarläggandet av många psykiska sjukdomsfall som framför allt för deras riktiga sociala behandling av största betydelse, att en väl kvalificerad och erfaren social funktionär funnes tillgänglig för sådant arbete. Det vore att förutse, att detta arbete komme att bli särdeles krävande på psykiatriska kliniken, vilken i motsats mot de vanliga sinnessjukhusen skulle stå till förfogande för hela riket. Särskilt betydelsefullt vore det, att de psykiska sjukdomsfallens sociala innebörd bleve väl klarlagd på en klinik, som tjänade de blivande läkarnas undervisning. Någon anledning att tillskriva ifrågavarande sociala arbete lägre samhällsvärde än det, som förekomme vid sjukhusets andra kliniker, föreläge icke.

De kvalifikationer, som borde krävas av ifrågavarande kurator, vore mycket högre än de, som fordrades av en sjuksköterska.

Det vore icke att påräkna, att en tillräckligt kvalificerad befattningshavare skulle kunna förvärfvas för den föreslagna lönen, och det vore av vikt, att en sådan stode till förfogande från början, då arbetet vid kliniken organiserades och igångsattes. Härtill komme, att behovet av tjänsten vore klart dokumenterat och att jämförbara andra befattningshavare vid sjukhuset uppförts som ordinarie i lönegrad A 11.

För vissa speciella arbetsuppgifter vid den psykiatriska kliniken, delvis sammanhängande med klinikens sociala verksamhet, har såsom av den lämnade redogörelsen framgår avsetts en extra ordinarie förestånderska i 7 lönegraden, medan i motionen II: 432 yrkats, att för ändamålet skulle inrättas en ordinarie social kuratorstjänst i lönegraden A 11. Innehavaren av en social kuratorsbefattning vid psykiatriska kliniken eller den, som kommer att därstädes hava att fullgöra motsvarande arbetsuppgifter, torde böra bliva en förbindelselänk mellan patienterna å kliniken och anhöriga m. fl. samt myndigheter i hemorten. Frågan om ordnandet av den sociala kuratorsverksamheten vid sinnessjukhusen är dock i allmänhet ännu olöst. Det förefaller enligt utskottets mening möjligt, att en närmare undersökning av detta spörsmål kan komma att utvisa behövligheten av inrättandet av särskilda sociala kuratorsbefattningar inom sinnessjukvården. Utskottet får emellertid erinra, att exempelvis den klinik vid Lunds lasarett, som motsvarar den psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset, för närvarande helt saknar social verksamhet genom vid kliniken anställd befattningshavare. Vid sådant förhållande anser utskottet anledning icke nu föreligga att förorda ändring i Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, vilket i sak innebär ett överflyttande till psykiatriska kliniken av en vid psykiatriska sjukhuset redan verksam extra ordinarie befattningshavare i 7 lönegraden.

Vad i övrigt beträffar Kungl. Maj:ts förslag med avseende å de särskilda befattningshavarnas antal och löneställning har utskottet funnit förslaget väl avvägt och kan alltså giva detsamma sin anslutning.

Utskottet.

9. Centralköket.

Direktionen har föreslagit, att vid centralköket skulle anställas följande personal:

Såsom chef för köket och de matsalar, som vore förlagda inom köksbyggnaden och huvudkomplexet, upptoge *direktionen* en *första köksföreståndarinna* i lönegraden A 12.

Såsom närmaste medhjälpare åt *första köksföreståndarinnan* inom köksavdelningen erfordrades 2 *andra köksföreståndarinnor* med lön enligt lönegrad A 7 och för närmaste skötseln av matsalsrörelsen likaledes en *andra köksföreståndarinna* i samma lönegrad.

I fråga om övrig personal för köket erfordrades 4 *kokerskor* i 2 lönegraden, därav 2 ordinarie och 2 extra ordinarie; 1 *kallskänka* i lönegraden A 1; 5 *första köksbiträden* i lönegraden e. U. 5; 1 *första serveringsbiträde*

likaledes i lönegraden e. U. 5; 31 köksbiträden i lönegraden e. U. 4; 15 serveringsbiträden i lönegraden e. U. 4; 2 förrådsmän i lönegraden e. o. 5 samt 5 kökselever.

Till avlöning åt kökseleverna beräknades ett årligt arvode åt var och en av 600 kronor jämte fri kost. Elevtiden skulle utgöra ett år, och eleverna skulle tjänstgöra första halvåret utan kontant lön och andra halvåret med en avlöning av 100 kronor per månad.

Departementschefen har biträtt direktionens föreliggande förslag.

Utskottet. I likhet med departementschefen ansluter utskottet sig till direktionens ovannämnda förslag.

10. Tvättinrättningen.

Direktionen har erinrat, att avsikten vore, att sjukhusets tvättinrättning jämväl skulle ombesörja tvätten för serafimerlasarettet. *Direktionen* beräknade att följande personal erfordrades: 1 tvättföreståndarinna i lönegraden A 7, 1 biträdande tvättföreståndarinna i lönegraden e. o. 4, 1 tvättmästare i lönegraden A 7, 3 maskintvättare (1 avsedd för serafimerlasarettets tvätt), därav 1 i lönegraden A 5 och 2 i lönegraden e. o. 5 och 34 tvättbiträden i lönegraden e. U. 4 (12 avsedda för serafimerlasarettets tvätt).

Statskontoret har ifrågasatt, om icke tvättmästaren, som i tjänstehänseende skulle vara underställd tvättföreståndarinnan, borde hänföras till något lägre lönegrad än denna, nämligen 6 lönegraden.

Departementschefen, som biträtt statskontorets förslag, har i övrigt icke haft något att erinra mot vad av *direktionen* föreslagits.

Utskottet. Utskottet ansluter sig till departementschefens förslag.

11. Maskin- och verkstadsavdelningen samt övrig ekonomipersonal.

Vid sjukhuset borde enligt *direktionen* en särskild maskin- och verkstadsavdelning upprättas. Sjukhusets tekniska utrustning vore mycket omfattande och dyrbar. Moderna maskiner för mekanisk verkstad, smedja och plåtslageri m. m. hade anskaffats, för att reparationer av olika slag skulle kunna utföras vid sjukhuset.

Såsom chef för maskin- och verkstadsavdelningen skulle fungera en övermaskinist. Han hade att leda och ansvara för driften av ångcentral, elektricitetsverk och transformatorstationer, hydroforanläggning, ventilations- och värmeledningssystem m. m. På den som skulle fullgöra dessa för sjukhusdriften så betydelsefulla uppgifter måste ställas stora krav och tjänsten syntes böra placeras i lönegraden A 20.

Såsom övermaskinistens medhjälpare vid driftledningen samt vid tillsyn och underhåll av sjukhusets tekniska anläggningar och såsom ställföreträdare erfordrades en förste maskinist med placering i lönegraden A 12.

För vakttjänstgöring i maskinavdelningen beräknades 3 *andre maskinister* med placering i lönegraden A 8.

För utförandet av förekommande reparationer å sjukhusets elektriska starkströms- och svagströmsanläggningar, tillsyn och skötsel av hissar och för erforderliga mindre utökningar och nyanläggningar beräknades 2 *elektriska montörer* bliva behövlige. Vidare måste yrkeskunnig personal anställas för rör- och mekaniska reparationer och arbeten av olika slag, vartill beräknades 3 *reparatörer*. Härtill komme den redan för nävarande anställda *röntgenreparatören*. Sammanlagt hade alltså upptagits 6 *reparatörer* med placering i 7 lönegraden, därav 4 såsom ordinarie och 2 såsom extra ordinarie.

Till eldning och passning av pannorna, renhållning i maskinavdelningen m. m. erfordrades 8 *eldare*, av vilka 4 borde placeras i lönegraden A 6 och 4 i lönegraden e. o. 6.

För kollämpning, rengöringsarbeten, rensning av avloppsbrunnar m. m. beräknades 1 *kollämpare* i lönegraden e. 5 bliva behövlige.

För skötseln av sjukhusets *parkområde* med de anläggningar, som där komme att utföras, erfordrades 1 *trädgårdsmästare* i lönegraden A 10 och 2 *gårdskarlar* i 5 lönegraden, en ordinarie och en extra ordinarie.

För *vakttjänstgöring* m. m. samt för verkställande av *transporter* erfordrades särskild personal.

Direktionen räknade i sådant avseende med behovet av 4 *vaktmästare*, av vilka 2 skulle erhålla ställning som förste vaktmästare i lönegraden A 7 och 2 som vaktmästare i lönegraden A 5.

Till verkställande av förekommande varutransporter av olika slag hade sjukhuset för avsikt att anskaffa en lastbil. Sjukhuset hade därför behov av en *chaufför*, vilken lämpligen borde placeras i lönegraden e. o. 6.

För utförandet av transporter inom sjukhuset, till avlösare åt sjukbärarna under lediga dagar och till biträde åt chauffören hade beräknats 6 *transportmän*. Avlöningen till dessa befattningshavare beräknades utgå enligt 5 lönegraden, därav 2 som ordinarie och 4 som extra ordinarie.

För budskickningar av olika slag inom sjukhuset hade beräknats en *springpojke* med arvode av 960 kronor per år jämte beklädnad.

Statskontoret och *lönenämnden* hava givit uttryck åt den meningen, att de föreslagna lönegradsplaceringarna för övermaskinisten och förste maskinisten vore för höga. Statskontoret förordade en löneställning i lönegraderna A 14, respektive A 10, medan lönenämnden ifrågasatte en lönegradsplacering i A 16, respektive A 10.

I utlåtande i anledning av myndigheternas yttranden har *sjukhusdirektionen* anslutit sig till lönenämndens förslag, att övermaskinisten placeras i lönegraden A 16. Däremot funne direktionen det önskvärt, att förste maskinisten bibehölles med placering i A 12 med hänsyn till de mycket kvalificerade göromål, som avsåges för denne befattningshavare och som skulle möjliggöra vissa besparingar i fråga om underhålls- och reparationsutgifter.

Departementschefen har biträtt förslaget om hänförande av övermaskinistbefattningen, under benämningen maskinmästare till lönegraden A 16.

På av direktionen anförda skäl har departementschefen icke velat förorda en nedflyttning av förste maskinistbefattningen till lönegraden A 10, på sätt statskontoret och lönenämnden ifrågasatt. Emot direktionens förslag i fråga om antalet befattningshavare vid maskin- och verkstadsavdelningen och deras löneställning i övrigt hade departementschefen intet annat att erinra än att han i anslutning till vad i det föregående yttrats utginge från att vissa av eldarna placerades i 5 lönegraden. De ordinarie eldarna skulle såsom förste eldare hänföras till 6 lönegraden och de icke-ordinarie till 5 lönegraden.

Vad anginge övrig ekonomipersonal tillstyrkte departementschefen direktionens förslag beträffande personalens antal och löneplacering.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag. Utskottet vill dock framhålla, att då utskottet alltså ställt sig välvilligt till förslaget om förste maskinistens placering i lönegraden A 12 har utskottet utgått ifrån, att nämnda befattningshavare kommer att utnyttjas för de kvalificerade göromål, som av direktionen anförts såsom motiv för en högre lönegradsplacering än den av statskontoret och lönenämnden ifrågasatta.

12. Övrig administrations- och kontorspersonal.

Direktionen har framhållit, att förutom de för den centrala ledningen av sjukhuset upptagna befattningarna som styresman och ekonomidirektör samt ombudsman och personal vid direktionens kansli skulle vid sjukhuset vara anställda en syssloman i lönegraden A 24 och erforderlig kontorspersonal.

Följande *personal à sysslomanskontoret* beräknades bliva erforderlig:

1) En förste bokhållare i lönegraden A 20, som skulle vara sysslomannens ställföreträdare samt arbetsledare på kontoret, så att sysslomannens direkta kontorsarbete i möjligaste mån kunde inskränkas. Han skulle därjämte under sysslomannens överinseende ansvara för huvudbokföringen och ombesörja en mängd på ett stort sjukhus dagligen förekommande enkla ombudsmannagöromål.

2) En bokhållare i lönegraden A 15 (befattningen uppförd på stat fr. o. m. budgetåret 1938/39), som skulle handhava den löpande kontrollen över avgiftsdebiteringarna på inskrivnings- och poliklinikexpeditionerna, handhava kontrollen över de olika ekonomiavdelningarnas inventarie- och förrådsredovisningar m. m.

3) En bokhållare i lönegraden e. 15, som skulle handhava inköps- och rekvisitionsärenden. Befattningen vore samtidigt avsedd att utgöra en rekryteringstjänst för aspiranter till bokhållar- och sysslomansbefattningar vid de båda statliga kroppssjukhusen.

4) En kassör i lönegraden A 11, som skulle handhava sjukhusets huvudkassa. Kassören borde erhålla felräkningspenningar, beräknade till 300 kronor per år, i likhet med kassören vid serafimerlasarettet.

5) En kansliskrivare i lönegraden A 11, som skulle upprätta avlöningslistor för sjukhusets befattningshavare, föra tjänstematrikel, lämna upplysningar i löne- och pensionsärenden m. m.

6) Ett kameralbiträde i lönegraden e. o. 8 för karolinska sjukhusets och serafimerlasarettets gemensamma maskinbokföring.

7) Ett kontorsbiträde i lönegraden A 4 för diarieföring, renskrivning m. m.

För *inskrivningsexpeditionen*s arbete med in- och utskrivning av patienter, mottagning och redovisning av avgifter, införskaffande av erforderliga intagningshandlingar m. m. erfordrades följande personal: en kansliskrivare i lönegraden A 11, ett kanslibiträde i lönegraden A 7 och ett kontorsbiträde i lönegraden A 4.

För *köksexpeditionen* erfordrades ett kontorsbiträde i lönegraden A 4 och ett kontorsbiträde i lönegraden e. o. 4. Ett av dessa biträden skulle jämväl hjälpa till med arbetet på inskrivningsexpeditionen.

För bestridandet av *prästerliga göromål* vid sjukhuset såsom förrättandet av gudstjänster, barndop och jordfästningar, förandet av födelse- och dopbok, död- och begravningsbok samt verkställandet av föreskrivna aviseringar till pastorsämbeten komme en prästman att behövas med ungefär halvtidstjänstgöring, för vilket ändamål direktionen beräknade ett arvode av 4,800 kronor för år. Till arvode åt en organist, som skulle medverka vid gudstjänsterna, borde upptagas ett årligt arvode av 480 kronor.

Statskontoret har ansett förste bokhållaren böra placeras i 18 lönegraden och den extra bokhållaren i 12 lönegraden. Vidare har statskontoret erinrat, att till en predikant vid serafimerlasarettet nu utginge ett arvode av 1,410 kronor. Det föreslagna arvodet till en prästman vid karolinska sjukhuset syntes enligt ämbetsverkets mening med hänsyn härtill kunna väsentligen nedsättas.

Lönenämnden har beträffande förste bokhållarens och extra bokhållarens lönegradsplacering givit uttryck åt samma uppfattning som statskontoret. Lönenämnden ville dessutom föreslå, att den för upprättandet av avlöningslistor m. m. avsedda kansliskrivartjänsten skulle utbytas mot en kontoristbefattning i 9 lönegraden samt den extra ordinarie kameralbiträdes-tjänsten i 8 lönegraden mot en extra ordinarie kanslibitträdesbefattning i 7 lönegraden.

Direktionen har i yttrande över remissvaren anslutit sig till lönenämndens förslag om bokhållarens placering i A 18 samt jämväl till nämndens förslag rörande kontorspersonalen i övrigt, dock att extra bokhållaren borde bibehållas i 15 lönegraden. Vidare har direktionen föreslagit, att förste vaktmästaren vid radiumhemmet skulle överflyttas till sjukhuskontoret, varigenom nyanställning av en dylik icke skulle behöva ske.

Departementschefen har tillstyrkt att sysslomansbefattningen uppföres på ordinarie stat i lönegraden A 24, samt att kassören tillerkännes felräkningspenningar med 300 kronor för år.

Arvodet till en prästman vid sjukhuset har synts departementschefen i anslutning till att motsvarande arvode vid serafimerlasarettet utgjorde 1,410 kronor skäligen böra bestämmas till 2,400 kronor.

I övrigt har departementschefen biträtt direktionens ursprungliga förslag, dock med följande ändringar, nämligen:

1. Förste bokhållartjänsten placeras i lönegraden A 18 i stället för i lönegraden A 20.
2. Extra bokhållarbefattningen placeras i lönegraden e. 12 i stället för i lönegraden e. 15.
3. En kansliskrivartjänst vid sysslomanskontoret i lönegraden A 11 utbytes mot en kontoristbefattning i lönegraden A 9.
4. En kameralbiträdestjänst i lönegraden e. o. 8 vid nämnda kontor utbytes mot en kanslibiträdestjänst i lönegraden e. o. 7.
5. En kanslibiträdes- och en kontorsbiträdestjänst i lönegraderna A 7, respektive A 4 vid inskrivningsexpeditionen utbytas mot extra ordinarie befattningar i lönegraderna e. o. 7 och e. o. 4.

Utskottet.

Enligt vad utskottet erfarit har Stockholms domkapitel hos sjukhusdirektionen gjort framställning om ordnandet av den prästerliga verksamheten vid karolinska sjukhuset, genom anställandet därstädes av en prästman med heltidstjänstgöring. Såvitt av propositionen inhämtas har frågan om huru denna verksamhet för framtiden skall ordnas icke varit föremål för ett mera ingående bedömande vare sig av direktionen eller av Kungl. Maj:t. I avvaktan på att denna fråga närmare utredes anser sig utskottet icke böra göra någon avvikelse från Kungl. Maj:ts förslag i nu förevarande del.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag under här behandlade punkt icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

13. Anslagsberäkningar.

Vid bifall till direktionens ursprungliga förslag skulle personalen vid karolinska sjukhuset under budgetåret 1939/40 komma att bestå av 294 ordinarie, 213 extra ordinarie och 427 extra tjänstemän, d. v. s. inalles 934 tjänstemän. Härtill skulle emellertid komma ett mycket betydande antal befattningshavare, vilkas lön skulle utgå i form av arvoden.

Direktionen har framhållit, att direktionen vid anslagsberäkningarna utgått ifrån att sjukhuset till huvudsaklig del komme att öppnas omkring den 1 oktober 1939. Driften vid ekonomiavdelningarna måste dock igångsättas tidigare. För att så skulle kunna ske måste tjänsterna ledigförklaras i god tid. Direktionen förutsatte därför, att direktionen kunde, så snart riksdagens beslut om anslag till sjukhuset fattats, ledigförklara tjänster under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande av avlöningsförmåner m. m. Direktionen räknade med att i begränsad omfattning igångsätta driften vid maskinavdelningen, centralköket och tvättinrättningen redan den 1 juli 1939. Under den tid, Konung Gustaf V:s jubileumsklinik varit i drift, hade maten levererats från serafimerlasarettet, som från och med den 4 mars

1938 även ombesörjt tvätten för jubileumsklinikens del. Från och med den 1 juli 1939 skulle karolinska sjukhuset kunna övertaga mathållningen åt jubileumskliniken och igångsätta inläggnings- och konserveringsarbeten för vinterbehovet.

Direktionen beräknade anslaget till avlöningar vid karolinska sjukhuset till ett belopp av 2,513,000 kronor.

Direktionen har i övrigt yttrat bland annat följande:

Det å innevarande budgetårs stat med 12,000 kronor upptagna *arvodet åt en expert* hos direktionen torde icke vidare behöva utgå.

De arbetsuppgifter med organisationens genomförande å karolinska sjukhuset, som komme att åvila styresmannen, torde bliva så krävande, att han under åtminstone ett och ett halvt år framåt måste ägna hela sin arbetstid åt karolinska sjukhuset. Direktionen funne sig därför böra räkna med att under denna övergångstid hava kvar *direktörsbefattningen för serafimerlasarettet*.

Under innevarande budgetår utginge ett arvode av 500 kronor till *personalläkare*. Med hänsyn till det ökade arbetet, då driften vid sjukhuset helt komme i gång, föresloges en höjning till 1,500 kronor för år.

Vad i nådigt brev den 30 juni 1937 föreskrivits angående bestämmande av *vikariatsersättning, tjänstledighetsavdrag m. m.* för första instruktionsgymnast och instruktionsgymnast vid serafimerlasarettet torde enligt direktionens mening i tillämpliga delar böra gälla även efter dessa tjänsters överflyttning till karolinska sjukhuset.

Ersättning till vikarie för styresmannen under 45 dagars semester hade beräknats till ett belopp, motsvarande arvodet för tjänsten eller 2,500 kronor.

Genom Kungl. Maj:ts särskilda beslut den 30 juni 1937 och den 17 juni 1938 hade föreskrifter meddelats angående ersättning till vikarier under semester för överläkare, biträdande läkare m. fl. vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Till vikariatsersättning under semester för följande överläkare vid karolinska sjukhuset, nämligen vid medicinska och kirurgiska klinikerna, kvinnokliniken, öron-, näs- och halskliniken, ögonkliniken, radiumhemmets allmänna avdelning, psykiatriska kliniken samt röntgen-diagnostikavdelningen hade beräknats 240 kronor för semesterperiod om 60 dagar och 360 kronor för semesterperiod om 90 dagar (överläkaren vid radiumhemmets allmänna avdelning och överläkaren vid röntgendiagnostikavdelningen).

Departementschefen har anfört bland annat följande:

Departementschefen ansåge det befogat, att arvodet till personalläkare, på sätt direktionen förordat, höjdes från nu 500 kronor till 1,500 kronor för år, sedan driften vid karolinska sjukhuset helt kommit i gång.

Direktionens förslag med avseende å bestämmande av vikariatsersättning, tjänstledighetsavdrag m. m. för vissa befattninghavare gäve departementschefen icke anledning till annan erinran än att de jämkningar däri borde vidtagas, som föranleddes av departementschefens tidigare framställda förslag. I det föregående hade departementschefen beträffande arvode åt en expert hos direktionen och i fråga om direktörsbefattningen vid serafimerlasarettet uttryckt samma uppfattning, som uttalats av direktionen. Departementschefen ville emellertid här framhålla, att de sjuk-

husadministrationen åvilande arbetsuppgifterna under nästa budgetår torde bliva av särskilt krävande beskaffenhet. Därest det skulle visa sig erforderligt att av denna anledning under nämnda tid ställa särskild hjälp till sjukhusets förfogande, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att för ändamålet anvisa medel, lämpligen ur posten till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal.

I personalförteckningen för karolinska sjukhuset borde vidtagas icke blott de ändringar, som bleve en följd av departementschefens här framställda förslag, utan även de ändringar, som betingades av den av 1938 års riksdag beslutade löneregleringen för civilförvaltningen.

Departementschefen ville erinra, att direktionen i sina anslagskalkyler vid beräkningen av anslagsposten till tjänstemän å ordinarie stat tagit hänsyn till ifrågavarande lönereglering men däremot icke beräknat kostnaderna för icke-ordinarie personal med utgångspunkt från nämnda lönereglering. Skulle direktionen i sina anslagsberäkningar hava iakttagit sistnämnda förhållande, hade de ursprungliga kostnadsberäkningarna uppvisat en slutsumma för karolinska sjukhusets avlöningsanslag av omkring 2,945,000 kronor i stället för 2,513,000 kronor.

De av departementschefen förordade minskningarna i direktionens ursprungliga förslag uppginge för nästa budgetår till i runt tal 114,000 kronor, varvid hänsyn dock ej tagits till rörligt tillägg.

Enligt departementschefens beräkningar borde förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med 2,785,000 kronor.

Utskottet.

De av departementschefen gjorda kostnadsberäkningarna hava icke föranlett någon invändning från utskottets sida.

IV. Anslag till omkostnader vid karolinska sjukhuset.

1. Nuvarande förhållanden.

Det under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader utgår nu med 365,000 kronor, fördelat med 3,000 kronor till direktionen och 362,000 kronor till Konung Gustaf V:s jubileumsklinik.

2. Sjukhusdirektionens anslagsberäkningar för budgetåret 1939/40.

Direktionen har ansett den i gällande omkostnadsstat gjorda fördelningen mellan direktionen och jubileumskliniken ej längre böra ifrågakomma, varför direktionen upptagit en för hela sjukhuset gemensam omkostnadsstat.

Direktionen har beräknat omkostnaderna för nästa budgetår till ett belopp av 1,652,000 kronor.

I detta sammanhang har direktionen erinrat, att direktionen för budgetåret 1939/40 räknat med ett sammanlagt inkomstbelopp av 2,338,500 kronor att upptagas å riksstatens inkomstsida, varav 240,000 kronor såsom ersättning från fjärde huvudtiteln för garnisonsavdelningarnas vårdplatser och 66,500 kronor såsom ersättning från serafimerlasarettet för vid karolinska sjukhuset utförd tvätt.

3. Myndigheternas yttranden.

Statskontoret har bland annat framhållit, att, därest tillskott från anslag under fjärde huvudtiteln för garnisonssjukvården och från serafimerlasarettet för tvättkostnader för lasarettet borde beredas karolinska sjukhuset syntes dessa tillskott icke böra redovisas å den särskilda inkomsttiteln för sjukhuset utan tagas till uppbörd å sjukhusets omkostnadsanslag, varigenom dubbelföring av dessa utgifter å riksstatens utgiftssida kunde undvikas.

Medicinalstyrelsen har anført, att stora svårigheter förelåge att på förhand beräkna sjukhusets omkostnadsstat. I avbidan på att närmare erfarenhet vunnes angående driftkostnaderna vid sjukhuset, syntes intet vara att erinra mot att ifrågavarande kostnader beräknades på i förslaget angivet sätt.

4. Direktionens yttrande i anledning av myndigheternas erinringar m. m.

Beträffande omkostnadsstaten för karolinska sjukhuset ansåge sig direktionen icke kunna föreslå annan sänkning än med 6,000 kronor. För patologiska undersökningar torde icke mera än sistnämnda belopp framdeles böra utbetalas från karolinska sjukhuset, varvid direktionen borde fördela beloppet mellan de befattningshavare, som skulle bära ansvaret för undersökningarna.

5. Departementschefen.

Departementschefen har anført huvudsakligen följande:

Det mötte givetvis betydande svårigheter att beräkna omkostnaderna vid karolinska sjukhuset för nästa budgetår, då de nuvarande förhållandena vid sjukhuset icke gäve några hållbara utgångspunkter härför. I huvudsak syntes direktionens förslag kunna godtagas. En sänkning av anslagsmedlen till inventariers underhåll och komplettering syntes emellertid med hänsyn till att sjukhuset vid igångsättandet förfogade över helt ny utrustning försvarlig, och departementschefen föresloge att för detta ändamål anvisas 60,000 kronor av föreslagna 85,000 kronor. Anslagsminskningen utgjorde alltså 25,000 kronor.

Ersättningsbeloppet för verkställda patologiska undersökningar torde för nästa budgetår böra fastställas till 6,000 kronor, att fördelas på sätt direktionen ifrågasatt.

Enligt det föregående har statskontoret framhållit, att, därest tillskott från anslag under fjärde huvudtiteln för garnisonssjukvården och från serafimerlasarettet för tvättkostnader för lasarettet borde beredas karolinska sjukhuset, dessa tillskott icke syntes böra redovisas å den särskilda inkomsttiteln för sjukhuset utan tagas till uppbörd å sjukhusets omkostnadsstat.

Det av direktionen angivna beloppet å 66,500 kronor, utgörande ersättning från serafimerlasarettet för vid karolinska sjukhuset utförd tvätt, bor-

de enligt departementschefens mening tagas till uppbörd å karolinska sjukhusets omkostnadsanslag. Däremot syntes det ej erforderligt, att karolinska sjukhuset erhöle tillskott från anslag under fjärde huvudtiteln för garnisonssjukvården eller att från fjärde huvudtiteln vederbörande underhållsanslag till karolinska sjukhusets omkostnadsstat omfördes ett mot de beräknade legosängsavgifterna vid garnisonsavdelningarna svarande belopp. Den omständigheten, att nettoresultatet av karolinska sjukhusets verksamhet härigenom komme att te sig ogynnsammare än om sjukhuset bokföringsmässigt erhållit viss ersättning för den militära sjukvården, syntes ej böra tillmätas avgörande betydelse.

Vid bifall till direktionens förslag skulle förevarande anslag till omkostnader upptagas med (1,652,000—6,000 =) 1,646,000 kronor. Då departementschefen i det föregående ifrågasatt en reduktion av omkostnaderna med 25,000 kronor och omföring till anslaget av vissa uppbördsmedel å 66,500 kronor, skulle alltså anslaget uppföras med i avjämnat tal 1,555,000 kronor.

Utskottet.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle samtliga kostnader för garnisonssjukvården i Stockholm framdeles bestridas från åttonde huvudtiteln. De anslag, som tidigare under fjärde huvudtiteln belastats med kostnader för garnisonssjukhuset i Stockholm, skulle i stället minskas. Utskottet måste finna, att nämnda åtgärder i vissa avseenden kunna föranleda mindre tillfredsställande konsekvenser, enär såväl i redovisningshänseende beträffande kostnaderna för militär sjukvård som rent statistiskt olägenheter äro för handen vid en tillämpning av vad sålunda föreslagits. Då utskottet likväl icke anser sig böra föreslå ändring i Kungl. Maj:ts förslag, utgår utskottet från att nämnda förhållanden i allt fall särskilt beaktas och att det tillses, att önskvärd och nödvändig enhetlighet och överskådlighet icke äventyras. I viss mån motsvarande synpunkter kunna enligt utskottets mening läggas på frågan om redovisningen under åttonde huvudtiteln av samtliga utgifter för psykiatriska kliniken vid karolinska sjukhuset. I övrigt vill utskottet hänvisa till sitt uttalande i anledning av den av 1938 års statsrevisorer upptagna frågan om bokföringen av utgifter å vissa riksstatsanslag (statsutskottets utlåtande nr 117, punkt 14:o).

Utskottet tillstyrker alltså, att omkostnadsanslaget för nästa budgetår upptages med av Kungl. Maj:t föreslaget belopp.

V. Anslag till utrustning vid karolinska sjukhuset.

Direktionen, som räknade med att under budgetåret 1939/40 även kunna öppna den *psykiatriska kliniken*, erinrade att tidigare gjorda kostnadsberäkningar över sjukhusets utrustning icke innefattat denna klinik. Totalkostnaden för klinikens utrustning beräknades nu av direktionen till 510,000 kronor. Ansåges en ytterligare nedskärning av kostnadssumman vara oundgängligen erforderlig, syntes en utväg vara, att karolinska sjuk-

huset kostnadsfritt finge övertaga viss utrustning, förslagsvis för 25,000 kronor från psykiatriska sjukhuset.

Utrustningskostnaderna för psykiatriska kliniken borde enligt direkti-
onens mening i likhet med utrustningskostnaderna för övriga kliniker vid
sjukhuset anvisas under åttonde huvudtiteln.

Departementschefen har biträtt förslaget om ifrågavarande kostnaders
anvisande under åttonde huvudtiteln. I anslutning till ett av medicinalsty-
relsen framställt förslag tillstyrker departementschefen, att psykiatriska
kliniken vid karolinska sjukhuset tillföres viss utrustning från psykiatriska
sjukhuset för ett uppskattat värde av 35,000 kronor, varigenom medels-
behovet för ifrågavarande ändamål kan begränsas till 475,000 kronor.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag tillstyrker utskottet att näm-
nda belopp, 475,000 kronor, anvisas för nästa budgetår för ifrågavarande
ändamål.

Utskottet.

VI. Anslag till inköp av radium för karolinska sjukhuset.

I skrivelse den 28 oktober 1938 till direktionen för karolinska sjukhuset
hava *ordföranden i styrelsen för Konung Gustaf V:s jubileumsfond, ord-
föranden för cancerföreningen i Stockholm* samt *överläkaren vid jubileums-
kliniken* gjort framställning om anvisande av medel för inköp av 5,028,14
milligram radium, vilken kvantitet av firman Radium Belge i Brüssel ut-
lånats till radiumhemmet. Priset utgjorde 20 dollar per milligram.

Direktionen, som funnit det angeläget att ifrågavarande köp kommer till
stånd, har för ändamålet beräknat ett anslagsbelopp av 411,000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att han undersökt möjligheterna att
på andra vägar än genom statsanslag finansiera det ifrågasatta köpet. Dessa
undersökningar hade emellertid givit negativt resultat. Då departements-
chefen i likhet med direktionen funne det i hög grad angeläget, att köpet
komme till stånd, tillstyrkte departementschefen därför, att ett anslag av an-
givna storlek, 411,000 kronor, för ändamålet äskades av riksdagen.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Utskottet.

VII. Anslag till avlöningar vid serafimerlasarettet.

1. Nuvarande förhållanden.

I riksstaten för budgetåret 1938/39 är under åttonde huvudtiteln förslags-
anslaget till Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar uppfört
med 1,224,300 kronor.

2. Sjukhusdirektionens anslagsberäkningar för budgetåret 1939/40.

Direktionen har beräknat anslaget för budgetåret 1939/40 till 1,386,800
kronor och har härutinnan anfört bland annat följande:

Av kostnaderna för de å karolinska sjukhusets stat upptagna avlöningarna till en *ekonomidirektör* samt till *direktionens kanslipersonal* ansåge direktionen 6,000 kronor böra påföras serafimerlasarettets avlöningsanslag.

Direktionen hade funnit sig böra i sitt förslag för nästa budgetår beräkna två nya *sköterskor* på ordinarie stat i lönegraden A 7, nämligen en befattning som laboratoriesköterska vid medicinska polikliniken och en befattning som biträde åt inspektionssköterskan.

Serafimerlasarettet hade hittills för obduktioner och patologiska undersökningar disponerat personal och lokaler vid karolinska institutets patologiska institution utan ersättning för annat än histo-patologiska undersökningar. Häruti bleve ändring nödvändig, då professorn i ämnet med sin personal komme att överflyttas till karolinska sjukhuset. Direktionen hade därför funnit sig böra räkna med anställande redan från och med budgetåret 1939/40 av *personal för en patologisk avdelning*.

Chefen för avdelningen skulle benämnas *prosektor* och åtnjuta ett arvode av 9,000 kronor för år. Arvodet motsvarade den lön, som utginge till prosektor vid patologisk-anatomiska institutionen vid karolinska institutet. Såsom närmaste biträde åt prosektorn avsåges skola tjänstgöra en *assistent* (amanuens). Direktionen föresloge för denne befattningshavare ett arvode lika med det till motsvarande befattningshavare å karolinska institutets patologisk-anatomiska institution utgående eller 1,800 kronor för år. Tjänsterna beräknades från den 1 oktober 1939.

För ifrågavarande avdelning erfordrades vidare en *förste vaktmästare* och ett tekniskt biträde, båda i lönegraden A 7.

Direktionen ville föreslå, att ytterligare en *eldare* av de sammanlagt åtta eldarna vid serafimerlasarettet placerades som ordinarie tjänsteman. Vid bifall till direktionens förslag skulle fördelningen av eldartjänsterna bliva tre ordinarie, fyra extra ordinarie och en extra.

Maskinmästaren vid serafimerlasarettet borde enligt direktionens mening sättas högre än i 14 lönegraden, där befattningen nu vore placerad, och föresloge direktionen därför en uppflyttning till 17 lönegraden.

Direktionen finge föreslå, att *överläkaren vid röntgenavdelningen* skulle erhålla ett arvode å 9,000 kronor. Överläkare vid röntgenavdelningen vore för närvarande professorn i röntgendiagnostik vid karolinska institutet. Utöver lön såsom professor utginge till honom ett arvode å 1,000 kronor från serafimerlasarettets stat. I och med öppnandet av karolinska sjukhusets röntgendiagnostiska avdelning förlades professorns verksamhet dit. Då röntgenavdelningen vid serafimerlasarettet ej kunde undvara särskild överläkare, måste arvodet till överläkaren regleras med hänsyn till att tjänsten ej kunde förenas med professuren vid karolinska institutet.

Direktionen föresloge *biträdande läkartjänster* vid *kirurgiska kliniken*, den kvarblivande *medicinska kliniken* ävensom den *neurologiska kliniken*. För dessa biträdande läkare föresloges samma löneförmåner — 7,500 kronor för år — som för motsvarande befattningshavare vid karolinska sjukhuset.

I likhet med vad som föreslagits beträffande karolinska sjukhuset torde *överläkararvodet* vid den å lasarettet kvarblivande *medicinska kliniken* samt *nervkliniken*, vilka båda finge ökat vårdplatsantal, få höjas till 1,500 kronor för år, räknat från den dag sådan utökning skett, vilket direktionen beräknade bliva den 1 oktober 1939.

Vad beträffade övrig icke-ordinarie personal, räknade direktionen med förändrad löneställning för vissa befattningar. Den mest betydande av dessa

avsåge gruppen *provsköterskor* och *elever*. Sophiahemmet hade uppsagt det för serafimerlasarettet gällande avtalet, vilket på grund därav upphörde att gälla med ingången av nästa budgetår. Vare sig sophiahemmet eller en blivande statens sjuksköterskeskola komme att i fortsättningen förse lasarettet med här ifrågavarande personal, ansåge sig direktionen böra räkna med de ersättningsbelopp, som vore bestämda i motsvarande avtal för karolinska sjukhuset, nämligen för provsköterska 600 kronor och för elev 300 kronor för år. Detta medförde en kostnadsökning av 17,900 kronor. Berörda avtalsuppsägning torde även vara föranledd av svårigheten för sophiahemmet att tillhandahålla erforderligt antal provsköterskor och elever för både serafimerlasarettet och karolinska sjukhuset. Betydande svårigheter kunde även förutses för en statens sjuksköterskeskola att omedelbart fylla serafimerlasarettets behov av sådan personal. Direktionen hade därför ansett sig icke kunna underlåta att räkna med ökat anslagsbehov. Om provsköterskor och elever helt skulle ersättas av sköterskebiträden skulle detta, med beaktande av en arbetstidsreglering, innebärande arbetstidens begränsning till 192 timmar per fyraveckorsperiod, medföra en kostnadsökning utöver den ovan angivna av omkring 124,000 kronor, dyrtidstillägg oberäknat. Emellertid torde avvecklingen kunna ske successivt. Direktionen hade med hänsyn därtill beräknat anslagsökningen för berörda ändamål under budgetåret 1939/40 till 100,000 kronor, dyrtidstillägg oberäknat.

Beträffande serafimerlasarettet, där uppgifterna på det *sociala området* handlades av en såsom e. o. i 10 lönegraden placerad befattningshavare (socialt biträde), hade direktionen tänkt sig att ersättning skulle anvisas till ett *kontorsbiträde* för att såsom extra befattningshavare lämna det sociala biträdet vid lasarettet mera stadigvarande hjälp med vissa arbetsuppgifters fullgörande.

Utom röntgenfotografering hade även annan *fotografering* efter hand kommit till allt större användning som ett hjälpmedel i sjukvården. Det hade funnits nödvändigt att vid serafimerlasarettet (liksom det komme att ske vid karolinska sjukhuset) anförtro här berörda fotograferingsarbete åt särskild personal, en extra ordinarie *fotograf* i 5 lönegraden.

Personalen vid serafimerlasarettets *sysslomanskontor* utgjordes av

1 syssloman	i lönegrad	A 24,
1 bokhållare	»	A 15,
1 kassör	»	» A 11,
1 katedralbiträde	»	» A 8,
1	»	» e. o. 8,
1 kontorsbiträde	»	» A 4,
1	»	» e. o. 4,
1	»	» e. 4.

Härutöver hade direktionen sett sig föranlåten att som ett provisorium anställa ett extra katedralbiträde. Med hänsyn till att behovet gällde mera kvalificerat arbete hade direktionen räknat med att den behövliga nya tjänsten skulle uppföras som extra ordinarie i 15 lönegraden under benämningen *bokhållare*.

Direktionen hade på grund av sjukvårdens krav nödgats anställa och behövde även framdeles ytterligare extra tjänstemän, nämligen ett *sköterskebiträde*, en *provsköterska* och en *stüderska*.

Arbetet vid *röntgenavdelningen* hade ökat i sådan grad, att en ökning av arkivpersonalen icke kunnat undgås. Direktionen hade därför anställt ett extra *kontorsbiträde* för ändamålet och begärde nu, att befattningen skulle placeras som extra ordinarie i 4 lönegraden.

Direktionen hade slutligen räknat med ett ökat anslagsbehov av 37,122 kronor för ytterligare reglering av arbetstiden, så att all ekonomipersonal och även sköterskebiträden, vilka i avsevärd utsträckning utförde städningsarbete, måtte kunna få arbetstiden begränsad till 192 timmar per fyra-veckorsperiod. Härför beräknade direktionen erforderligt nyanställa 1 *sjukbärare* i lönegrad e. 5, 13 *sköterskebiträden*, 3 *köksbiträden* och 3 *städerskor* samtliga i lönegrad e. U. 4.

Genom den beräknade flyttningen av ögonkliniken den 1 januari 1940 samt inskränkning av verksamheten vid vissa polikliniker beräknades kunna ernås en *anslagsminskning* för icke-ordinarie personal under budgetåret 1939/40 av 32,137 kronor.

Genom nedläggande av serafimerlasarettets tvättinrättning minskades anslagsbehovet för icke-ordinarie personal med 28,134 kronor och genom överföring av tvenne sköterskebefattningar och en eldarbefattning till ordinarie stat med 6,393 kronor.

Vid bifall till direktionens i det föregående framställda förslag skulle personalen vid serafimerlasarettet erhålla den sammansättning, som framginge av vid förevarande proposition nr 206 fogade Bilaga C.

Avlöningsstaten för serafimerlasarettet för budgetåret 1939/40 skulle enligt direktionens förslag sluta på ett belopp av 1,386,800 kronor.

Direktionen har i senare yttrande i anledning av myndigheternas erinringar m. m. anfört bland annat:

De tre i direktionens tidigare framställning upptagna *biträdande överläkartjänsterna* torde kunna utgå.

Befattningen såsom biträdande sjukgymnast-assistent samt två extra *sjukgymnasttjänster å serafimerlasarettet* torde kunna indragas från den tidpunkt, då gymnastikavdelningen vid karolinska sjukhuset komme i verksamhet.

För merutgifter, som förorsakades av att elever och provsköterskor vid serafimerlasarettet skulle under nästa budgetår behöva utbytas mot *sköterskebiträden*, hade direktionen beräknat ett anslagsbehov av 100,000 kronor. Direktionen föreslog, att ifrågavarande anslag minskades med 10,000 kronor, varvid viss hänsyn tagits till att eleverna vid statens sjuksköterskeskola skulle kunna tagas i anspråk i sjukvårdsarbetet. För oförutsett personalbehov vid serafimerlasarettet torde vidare få beräknas ett anslag av 5,000 kronor.

3. Särskild ersättning till läkare vid serafimerlasarettet för vissa intyg och utlåtanden.

På sätt framgår av propositionen nr 272/1937, sid. 63, förklarade sig allmänna civilförvaltningens lönenämnd icke hava något att erinra mot vissa av karolinska sjukhusets direktion föreslagna höjningar av arvodena för

de biträdande läkarna vid serafimerlasarettet, dock endast under förutsättning, att rätten till ersättning för utfärdande av intyg eller utlåtanden beträffande sådana poliklinikpatienter, å vilka bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbete ägde tillämpning, upphävdes. Å sid. 67 i propositionen anförde föredragande departementschefen, att Kungl. Maj:t framdeles torde böra taga frågan under omprövning. I skrivelse nr 465/1937 uttalade riksdagen sin anslutning i princip till lönenämndens förslag och förklarade sig förvänta, att frågan gjordes till föremål för närmare utredning och förelades 1938 års riksdag.

Genom beslut den 30 juni 1937 anbefallde Kungl. Maj:t direktionen att, med beaktande av vad i ämnet sålunda anförts, till Kungl. Maj:t inkomma med utredning om upphävande av rätten till ersättning för utfärdande av ovanberörda intyg och utlåtanden.

I sin skrivelse den 25 november 1937 rörande anslagsäskandena för budgetåret 1938/39 inkom direktionen med den anbefallda utredningen. Direktionen fann emellertid icke skäl föreligga för upphävande av rätten till ersättning.

I proposition nr 103/1938, sid. 29, anförda departementschefen bland annat:

För egen del hade jag kommit till den uppfattningen, att de övervägande skälen talade för ett avskaffande av nämnda ersättningar i deras nuvarande form.

Enligt min mening borde emellertid de vid sjukhuset nu anställda läkare, som uppbure ifrågavarande ersättningar, komma i åtnjutande av dem efter oförändrade grunder, så länge de innehade sina nuvarande befattningar. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av sjukhusdirektionen meddela de bestämmelser i övrigt rörande avvecklingen av ifrågavarande ersättningssystem, som kunde befinnas erforderliga.

I skrivelse nr 174/1938 uttalade riksdagen, bland annat, att riksdagen delade departementschefens uppfattning, att den vissa av lasarettets läkare nu tillkommande rätten till särskild ersättning för utfärdande av ifrågavarande intyg och utlåtanden borde avskaffas i sin nuvarande form, dock med rätt för de läkare, som nu uppbure sådan ersättning, att komma i åtnjutande därav enligt oförändrade grunder, så länge de innehade sina nuvarande befattningar. Vidare framhöll riksdagen, att det vore önskvärt, att den fortsatta utredningen i ämnet toge sikte jämväl på spørsmålet, huruvida icke motsvarande åtgärder borde vidtagas i fråga om ersättning för likartade intyg och utlåtanden inom övriga socialförsäkringsgrenar och enligt militärerättningsförordningen.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 15 juli 1938 anbefallt direktionen att verkställa utredning av frågan om avveckling av ovanberörda ersätt-

ningssystem, har *direktionen* i skrivelse den 11 november 1938 framlagt utredning och förslag i ämnet.

Direktionen ifrågasatte härvid huruvida det icke ur såväl praktiska som sakliga synpunkter i övrigt måste anses vara att förordna att införa en sådan fördelning av enligt fastställd taxa utgående intygsersättning, att läkaren själv erhöle av lasarettet 90 procent, medan lasarettet för sina omkostnader behölle återstående 10 procent.

Direktionen ansåge sig därutöver icke böra föreslå annan ändring i nuvarande former för ifrågavarande ersättning till de underordnade läkarna vid poliklinikerna och röntgenavdelningen än att för utfärdande av intyg och utlåtanden rörande sådana poliklinikpatienter, å vilka lagen om försäkring för olycksfall i arbete skulle äga tillämpning, framdeles borde iakttagas att, i den mån så lämpligen läte sig göra, de underordnade läkarnas tjänstgöring av vederbörande överläkare så ordnades, att av dylika intyg och utlåtanden härflytande inkomster kunde fördelas mellan de underordnade läkarna något jämnare än vad hittills varit fallet.

Frågan om huru ersättningen för intyg och utlåtanden inom socialförsäkringen i allmänhet samt enligt militärsättningsförordningen borde betalas syntes *direktionen* böra lösas i samband med den utredning, som anförtrotts 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga, vilka erhållit sitt uppdrag efter det 1938 års riksdag uttalat sig i här berörda fråga.

Medicinalstyrelsen har förklarat sig i princip kunna ansluta sig till de synpunkter, som av *direktionen* framförts i dess ovanberörda utlåtande.

Statskontoret har i utlåtande den 19 januari 1939 anført bland annat:

Enligt statskontorets mening hade det emellertid varit synnerligen önskvärt, om frågan kunnat lösas redan nu, detta särskilt av den anledningen, att karolinska sjukhuset under nästkommande budgetår komme att öppnas för allmänheten, och att sålunda den reglering, som genomfördes i förevarande hänseende vid serafimerlasarettet, kunde förutsättas komma att bliva normerande även för karolinska sjukhuset. Ansågs emellertid icke den slutliga lösningen av denna ersättningsfråga kunna ske i förevarande sammanhang, hade statskontoret icke något att erinra mot att den av *direktionen* föreslagna provisoriska anordningen vidtoges för de biträdande läkare, vilkas förordnanden vid lasarettet icke utlöpte vid ingången av nästkommande budgetår. Dessa skulle sålunda, så länge de innehade sina då löpande förordnanden, vara berättigade att uppbära 90 procent av ifrågavarande ersättningar. För tiden därefter syntes det däremot ämbetsverket, som om de biträdande läkarnas andel i sagda ersättningar i avvaktan på den slutliga lösningen av spörsmålet borde kunna begränsas till 50 procent och sålunda ersättningsbeloppet delas lika mellan lasarettet och läkaren. Samma fördelning av ersättningarna syntes även böra genomföras för underläkarnas vidkommande från den 1 juli 1939.

Vad anginge frågan om ersättning för intyg och utlåtanden inom övriga socialförsäkringsgrenar och enligt militärsättningsförordningen, hade statskontoret, då någon utredning icke för närvarande förebragts till detta spörsmåls bedömande, icke något att erinra mot att frågan här om hänskötes till 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga för utredning. Dock syntes den inskränkingen böra från den 1 juli 1939 vidtagas, att

medellösa poliklinikpatienter befriades från avgift för intyg, för vilket de själva hade att bära kostnaden.

1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga hava anfört bland annat, att det syntes uteslutet att genomföra en definitiv ordning redan under nästa budgetår. Ett provisorium tedde sig därför såsom den praktiskt enda framkomliga vägen. De sakkunniga kunde i fråga om den begränsning av rätten till ersättning för intyg enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete och för röntgenutlåtanden, som ifrågasatts, giva sin anslutning till det av statskontoret framlagda förslaget.

4. Departementschefen.

Beträffande den sist berörda frågan om rätt för vissa av lasarettets läkare till ersättning för utfärdande av intyg eller utlåtanden beträffande sådana poliklinikpatienter, å vilka olycksfallsförsäkringslagen äger tillämpning och vad därmed står i samband, har departementschefen anfört följande:

Denna fråga hade tidigare underställts riksdagen och föreläge nu i det skick, att ärendet till huvudsaklig del skulle kunna av Kungl. Maj:t utan riksdagens förnyade hörande avgöras. Med hänsyn till vissa vid ärendets behandling år 1938 i riksdagens kamrar framställda önskemål syntes emellertid ärendet jämte den utredning, som efter den senaste riksdagsbehandlingen verkstälts, böra ånyo föreläggas riksdagen.

För egen del ville departementschefen i korthet framhålla, att skäl skulle kunna anföras för lämpligheten av att hänskjuta hela ärendet till övervägande i samband med det utredningsarbete, som omhänderhades av 1938 års hälso- och sjukvårdssakkunniga och vilket igångsatts efter det riksdagen år 1938 förhade ärendet till behandling. Med hänsyn till den ståndpunkt, som av riksdagen intagits i skrivelsen nr 174/1938, ansåge departementschefen sig emellertid icke kunna nu tillstyrka en sådan åtgärd utan funne sig böra tillråda en lösning av frågan i anslutning till de riktlinjer, som angivits av statskontoret i dess yttrande av den 19 januari 1939 och av nämnda sakkunniga.

I fråga om direktionens för karolinska sjukhuset beräkning av serafimerlasarettets avlöningsanslag för nästa budgetår har departementschefen yttrat i huvudsak följande:

Det syntes nödvändigt att under en övergångstid bibehålla den nuvarande direktörsbefattningen vid serafimerlasarettet. Från och med budgetåret 1940/41 torde, så vitt nu kunde bedömas, denna befattning emellertid böra avvecklas. Den för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet gemensamme sjukhusdirektören syntes liksom direktionens kanslipersonal lämpligen böra upptagas å avlöningsstaten för det förra sjukhuset. Departementschefen hade intet att erinra emot direktionens förslag, att viss del av avlöningarna för sjukhuschefen och för nämnda kanslipersonal påfördes serafimerlasarettets avlöningsanslag. Trots den reduktion av dessa lönekostnader, som i det föregående förordats, torde ifrågavarande kvotdel böra bestämmas till det av direktionen föreslagna beloppet, 6,000 kronor.

Departementschefen ville icke motsätta sig direktionens begäran, att två sjukskötersketjänster i lönegraden A 7 uppfördes på ordinarie stat.

Vad beträffade den patologiska avdelningen syntes departementschefen den föreliggande organisationsfrågan böra närmare utredas. Som en provisorisk anordning för nästa budgetår tillstyrkte departementschefen i huvudsak direktionens nu föreliggande förslag. Departementschefen hade intet att erinra mot att en icke-ordinarie prosektor anställdes, men dennes arvode syntes böra begränsas till 8,500 kronor utan rätt för innehavaren att uppbära dyrtidstillägg. Till assistenten torde böra med samma förbehåll utgå ett arvode av 2,000 kronor. Det tekniska biträdet syntes icke böra erhålla ordinarie anställning utan avlönas som extra befattningshavare i 7 lönegraden. Från karolinska institutets stat torde böra för ändamålet överföras en ordinarie vaktmästare i lönegraden A 7. Prosektorn borde ej åtnjuta särskild ersättning för histologiska undersökningar.

För gymnastikavdelningen vid lasarettet hade direktionen enligt sitt första förslag beräknat en biträdande läkarbefattning med arvode av 4,800 kronor samt två ordinarie, två extra ordinarie och två extra sjukgymnasttjänster, förutom en biträdande sjukgymnast och assistent med ett årsarvode av 3,300 kronor. I det senare förslaget hade direktionen uteslutit sistnämnda arvode samt de två extra tjänsterna. Departementschefen ansågo det tillfyllest, om avdelningen utrustades med den biträdande läkaren samt tre sjukgymnaster, av vilka en ordinarie, en extra ordinarie och en extra. Anmärkas finge dock, att den nuvarande personalorganisationen borde bibehållas till den 1 oktober 1939, vadan personalförteckningen för nästa budgetår måste upptaga 2 ordinarie sjukgymnaster.

Maskinmästaren torde böra bibehållas vid sin nuvarande lönegradsplacering B 14 (A 14). Emot att en extra ordinarie eldare (förste eldare) överfördes på ordinarie stat hade departementschefen icke något att erinra. Däremot kunde departementschefen icke nu förorda, att samtliga eldare placerades i 6 lönegraden.

Den föreslagna ökningen av arvodet till överläkaren vid röntgenavdelningen syntes vara av förhållandena motiverad. Departementschefen hade icke något att erinra mot att arvodesbeloppet fastställes till 9,000 kronor för år. Likaledes biträdde departementschefen förslaget, att arvoden till överläkarna vid medicinska kliniken och nervkliniken fastställdes till 1,500 kronor för år, att utgå från och med den tidpunkt, direktionen angivit. I enlighet med den ståndpunkt, som av direktionen i dess senare yttrande intagits, avstyrkte departementschefen förslaget om inrättande av tre nya biträdande läkarbefattningar och förutsatte, att arvode med 3,600 kronor icke upptoges till biträdande läkare (poliklinikföreståndare) vid psykiatriska polikliniken. Det syntes departementschefen tveksamt, om icke ett nedläggande av den yttre verksamheten vid vissa av lasarettets polikliniker borde föranleda mer genomgripande förändringar i fråga om personalorganisationen vid dessa polikliniker än sjukhusdirektionen tänkt sig. Departementschefen vore emellertid icke beredd att nu taga definitiv ställning till denna fråga men ville framhålla nödvändigheten av att sjukhusdirektionen i sina anslagsäskanden för budgetåret 1940/41 upptog till övervägande, huruvida icke ett av statskontoret i ämnet framställt förslag borde kunna genomföras från och med sistnämnda budgetår.

På grund av att Sophiahemmet från och med nästa budgetår uppsagt det för serafimerlasarettet gällande avtalet angående tillhandahållande av sjuk-

vårdspersonal för lasarettet, hade direktionen räknat med vissa belopp för att bland annat ersätta provsköterskor och elever med sköterskebiträden. För oförutsett personalbehov hade direktionen upptagit 5,000 kronor. Departementschefen ansåge sig nödsakad att såtillvida tillmötesgå direktions förslag, att han tillstyrkte, att för de nu angivna ändamålen avsåges ett sammanlagt belopp av förslagsvis 60,000 kronor. Det borde vara direktionen angeläget att söka hålla ifrågakvarande kostnader inom ramen av detta belopp.

Med inrättande av en extra kontorsbiträdestjänst för den sociala hjälpbyrån syntes tills vidare kunna anstå. Däremot vore departementschefen beredd tillstyrka, att vid röntgenavdelningen anställdes ett extra ordinarie kontorsbiträde i 4 lönegraden. Den föreslagna befattningen som fotograf hade syntes departementschefen väl motiverad, varför han tillstyrkte, att en befattning i 5 lönegraden inrättades för ändamålet.

I avvaktan på närmare erfarenhet beträffande tjänstens behövlighet syntes med inrättandet av den föreslagna befattningen som extra ordinarie bokhållare vid sysslomanskontoret kunna anstå.

I övrigt ansåge departementschefen sig kunna i det väsentliga biträda de av sjukhusdirektionen i dess första skrivelse framställda förslagen.

Departementschefen erinrade, att direktionen i sina anslagskalkyler beräknat anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med hänsyn till ifrågakvarande löneroglering men icke upptagit kostnaderna för den icke-ordinarie personalen med utgångspunkt från denna löneroglering. Hade hänsyn tagits till alla av ifrågakvarande löneroglering föranledda merkostnader, skulle den av direktionen beräknade slutsumman för avlöningar vid serafimerlasarettet hava uppgått till omkring 1,640,000 kronor i stället för 1,386,800 kronor.

De av departementschefen förordade minskningarna i direktionens ursprungliga förslag uppginge för nästa budgetår till i runt tal 79,600 kronor.

Enligt departementschefens beräkningar borde förevarande anslag för nästa budgetår upptagas med 1,532,700 kronor.

5. Motioner.

Till stöd för det i motionerna I: 279 och II: 434 framställda yrkandet har i den sistnämnda motionen anförts bland annat:

Någon brådska föreläge icke beträffande avgörande av intygsersättningsfrågan. Karolinska sjukhusets förestående öppnande hade av statskontoret och de sakkunniga ansetts påbjuda ett omedelbart beslut i ärendet. Det vore emellertid alldeles oklart, varför icke nuvarande system kunde utgöra ett lika användbart provisorium som de föreslagna, helst som den rådande ordningen hade tillfredsställande fungerat sedan länge och några bevis för behovet av en generell reform veterligen ännu icke förebragts. Vore frågan av så stor betydelse att den krävde en omedelbar lösning, kunde det icke vara lämpligt att införa speciella och lokala bestämmelser på de karolinska sjukhusets direktion underställda anstalterna. Kunde frågan om löneförbättring för de s. k. 3:e underläkarna uppskjutas under hänvisning till pågående utredning av den underordnade läkarpersonalens löneställning, ville det synas som av samma behandling borde komma den föreslagna löneförämringen till del. Riksdagen hade begärt utredning i bägge fallen — en sådan påginge också, men vore ej slutförd. Borde utredningsresultatet avvaktas i det ena fallet, torde samma böra gälla även i det andra.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet frågan om rätt för vissa av lasarettets läkare till ersättning för utfärdande av ifrågavarande intyg eller utlåtanden böra redan nu leda till ett positivt beslut. I sådant avseende ansluter utskottet sig till den lösning av frågan, som av departementschefen förordats. Utskottet ställer sig med anledning härav avvisande till det i motionerna I: 279 och II: 434 framställda yrkandet.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag beträffande lasarettets personalorganisation och vad därmed i övrigt står i samband kan utskottet biträda. Utskottet har icke heller funnit något att erinra mot de av departementschefen verkställda kostnadsberäkningarna för nästa budgetår.

VIII. Anslag till omkostnader vid serafimerlasarettet.

1. Nuvarande förhållanden.

Till Universitetsjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader har för budgetåret 1938/39 anvisats ett förslagsanslag av 1,400,000 kronor.

2. Sjukhusdirektionens anslagsberäkningar för budgetåret 1939/40.

Direktionen har hemställt, att anslaget måtte för sistnämnda budgetår upptagas med ett belopp av 1,357,500 kronor, innebärande en anslagsminskning med 42,500 kronor. Bland de särskilda posterna i omkostnadsstaten har direktionen upptagit 100,000 kronor till utgifter av engångskaraktär.

Departementschefen har minskat detta belopp till 45,000 kronor, varav 25,000 kronor borde reserveras för röntgenavdelningens behov. Då vissa andra utgiftsposter syntes departementschefen väl högt beräknade i förhållande till de verkliga utgifterna under budgetåret 1937/38, har han föreslagit en ytterligare reduktion av anslaget med 26,000 kronor och förty upptagit detsamma för nästa budgetår med $(1,357,500 - 55,000 - 26,000 =)$ i runt tal 1,276,000 kronor. I jämförelse med innevarande budgetår utgör anslagsminskningen 124,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit något att invända mot departementschefens beräkning av förevarande anslag för nästa budgetår.

Utskottet har uppmärksammat, att direktionen bland annat för genomförandet av arbetstidsregleringen för serafimerlasarettets sjukvårdspersonal sett sig nödsakad att i jämförelsevis stor utsträckning förhyra bostäder i lasarettets närhet samt möblera dessa. Då nu ytterligare medel för detta ändamål begärts, har utskottet velat uttala, att, för den händelse så visar sig vara ändamålsenligt och ur lasarettets ekonomiska synpunkt förmånligt, hinder icke bör möta för direktionen att i undantagsfall utbetala särskild ersättning till sådan sjukvårdspersonal, vilken själv anskaffar möblerad bostad. Härigenom skulle denna personal icke behöva komma i sämre ställning än motsvarande personal vid karolinska sjukhuset, där genom statsverkets försorg bostäder uppförts och i allmänhet även utrustats med möbler.

IX. Anslag till avlöningar vid karolinska mediko-kirurgiska institutet.

I riksstaten för budgetåret 1938/39 är förslagsanslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar uppfört med 715,500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär en anslagshöjning med 29,900 kronor, vilken till övervägande del hänför sig till den av 1938 års riksdag beslutade löneregleringen för civilförvaltningen. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle i huvudsak följande ändringar beträffande karolinska institutets personalorganisation vidtagas:

1) en professorsbefattning i psykiatri inrättas från och med den 1 juli 1939,

2) ett tekniskt biträde i lönegraden A 7 inrättas vid rättsmedicinska institutionen,

3) anslaget till bestridande av vaktmästargöromål vid rättsmedicinska institutionen höjes med 600 kronor,

4) till arvode åt ett handräckningsbiträde vid bakteriologiska laboratoriet anvisas 1,800 kronor,

5) arvoden till två arbetsbiträden vid biblioteket höjas från 2,250 kronor till 3,000 kronor,

6) den med arvode avlönade vaktmästaren vid biblioteket erhåller extra ordinarie anställning i 7 lönegraden,

7) ur institutets stat uteslutes en ordinarie vaktmästartjänst i lönegraden A 7, vilken i stället uppföres på serafimerlasarettets stat,

8) på grund av att vissa arvoden till amanuenser och underläkare framdeles komme att utgå från karolinska sjukhusets avlöningsanslag minskas karolinska institutets motsvarande anslag med 16,100 kronor.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran eller uttalande.

Utskottet.

X. Hemställan.

Under åberopande av vad i det föregående anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen må, i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna II: 432 samt I: 279 och II: 434,

1. godkänna följande personalförteckning för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Personalförteckning.		Lönegrad.
Befattning.	Tjänstemän å ordinarie stat.	
Läkarpersonal m. m.		
1 överläkare vid gynekologiska avdelningen av Konung Gustaf V:s jubileumsklinik		A 26
1 laborator vid radiofysiska forskningsavdelningen av Konung Gustaf V:s jubileumsklinik		A 26

Sjukvårdspersonal.

1 första föreståndarinna	A 12
2 föreståndarinnor	A 11
2 sociala kuratorer	A 11
3 sjukgymnaster	A 9
2 andra föreståndarinnor	A 8
170 sjuksköterskor	A 7
2 barnmorskor	A 7
6 kontrollbiträden	A 7
4 tekniska biträden	A 7
7 röntgenbiträden	A 6
6 sjukvårdare	A 6
6 fotografer	A 5

Ekonomipersonal.

1 maskinmästare	A 16
1 förste maskinist	A 12
1 första köksföreståndarinna	A 12
1 trädgårdsmästare	A 10
3 andre maskinister	A 8
1 tvättföreståndarinna	A 7
3 andra köksföreståndarinnor	A 7
4 reparatörer	A 7
4 förste vaktmästare	A 7
1 arbetsföreståndarinna	A 6
1 tvättmästare	A 6
4 förste eldare	A 6
2 vaktmästare	A 5
1 maskintvättare	A 5
5 sjukbärare, transport- och förrådsmän samt gårdskarlar	A 5
2 kokerskor	A 2
1 kallskänka	A 1

Administrations- och kontorspersonal.

1 sjukhusdirektör	C 10
1 syssloman	A 24
1 förste bokhållare	A 18
1 bokhållare	A 15
1 kassör	A 11
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
9 kanslibiträden	A 7
8 kontorsbiträden	A 4

*Extra-ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än den 20:e.*

- 2 biträdande läkare vid Konung Gustaf V:s jubileumsklinik Eo 23;
2. godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas under budgetåret 1939/40:

A v l ö n i n g s s t a t .

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	900,000
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
	a. Grundbelopp . . .	kronor	117,300
	b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	27,700
			145,000
3.	Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
	a. Grundavlöningar m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1,540,000
	b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	60,000
			1,600,000
4.	Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	140,000
	<u>Summa förslagsanslag</u>	kronor	2,785,000;

3. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 2,785,000 kronor;

4. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,555,000 kronor;

5. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 475,000 kronor;

6. till *Universitetssjukhus: Karolinska sjukhuset: Inköp av radium* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *anslag* av 411,000 kronor;

7. godkänna följande personalförteckning för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Befattning.	Personalförteckning.	Lönegrad.
	<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
	Sjukvårdspersonal.	
1	föreståndarinna	A 11
2	sjukgymnaster	A 9
56	sjuksköterskor	A 7
1	fotograf	A 5
1	handräkningsbiträde	A 2
	Ekonomipersonal.	
1	maskinmästare	A 14
1	första köksföreståndarinna	A 11
1	maskinist	A 10
1	husmoder	A 7
1	andra köksföreståndarinna	A 7
4	förste vaktmästare	A 7
1	trädgårdsmästare	A 7
1	snickare	A 7
2	reparatörer	A 7
3	förste eldare	A 6
3	vaktmästare	A 5
3	sjukbärare, transport- och förrådsmän samt gårdskarlar	A 5
1	kokerska, diet-	A 2
	Administrations- och kontorspersonal.	
1	syssloman	A 24
1	bokhållare	A 15
1	kassör	A 11
1	kameralbiträde	A 8
1	kontorsbiträde	A 4;

8. godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

1.	Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 383,300
2.	Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t:	
	a. Grundbelopp	kronor 86,400
	b. Vikariatsersättningar m. m., <i>förslagsvis</i>	» 18,000
		» 104,400

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:
- a. Grundavlöningar
m. m., *förslagsvis* kronor 930,000
- b. Avlöningsförhöjningar m. m., *förslagsvis* » 40,000 kronor 970,000
4. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 75,000
- Summa förslagsanslag kronor 1,532,700;

9. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,532,700 kronor;

10. till *Universitetssjukhus: Serafimerlasarettet: Omkostnader* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 1,276,000 kronor;

11. godkänna följande personalförteckning för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Personalförteckning för vissa tjänstemän
vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning.	Lönegrad.
Vetenskapliga institutioner och inrättningar.	
1 preparator	A 10
1 kanslibitråde	A 7
12 tekniska biträden	A 7
8 vaktmästare	A 7
2 tekniska biträden	A 4

Kansliet.

1 kansliskrivare	A 11
1 maskinist	A 8
1 vaktmästare	A 7
1 kanslibitråde	A 7

Kamrerarexpeditionen.

1 kamrerare	A 24
1 kontorsbiträde	A 4;

12. godkänna följande avlöningsstat för karolinska mediko-kirurgiska institutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat:

a. Lön och tjänstgöringspenningar . . . kronor 318,100

Avlöningsstat.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Summa
1 professor	8,000	4,000	12,000
21 professorer	168,000	84,000	252,000
1 professor i nervsjukdomar	3,100	4,000	7,100
1 professor i ortopedi	—	2,000	2,000
<p><i>Anm.:</i> 1. Professorn i nervsjukdomar, innehavare av Per Henrik Malmstens professur, uppbär dessutom såsom lön 4,900 kronor från Malmstenska donationsfonden.</p> <p>2. Professorn i ortopedi, innehavare av Oscar Ekmans professur, uppbär dessutom från Ekmanska donationsfonden 10,000 kronor, varav 8,000 kronor skola anses utgöra lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar.</p> <p>3. Av de 22 professorsbefattningar, för vilka ämnen ej ovan angivits, omfatta 2 vardera medicin, 2 vardera pediatrik, 2 vardera kirurgi och 2 vardera obstetrik och gynekologi. Envar av de återstående 14 professorsbefattningarna omfattar ett av följande ämnesområden: 1) anatomi, särskilt makroskopisk anatomi, 2) anatomi, särskilt histologi, 3) allmän patologi och patologisk anatomi, 4) patologisk anatomi, 5) fysiologi, 6) kemi, 7) farmakodynamik och farmakognosi, 8) oftalmiatrik, 9) öron-, näs- och halssjukdomar, 10) dermatologi och syfilidologi, 11) rätts- och statsmedicin, 12) hälsovårdslära, 13) röntgendiagnostik, 14) psykiatri.</p> <p>4. Ang. personlig professur i neurokirurgi, se här nedan under 2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat.</p> <p>5. Utom ovannämnda professorsbefattningar finnes »Mimi Althainz professur i radioterapi», vars innehavare avlönas från en för ändamålet donerad fond.</p>			
1 prosektor vid anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 prosektor vid patologisk-anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 laborator i bakteriologi vid patologisk-anatomiska institutionen	6,000	3,000	9,000
1 laborator i fysiologi	6,000	3,000	9,000
1 laborator i kemi och farmaci	6,000	3,000	9,000
<p><i>Anmärkingar till staten.</i></p> <p>1. För professor kan lönen efter 5 år höjas med 1,000 kronor.</p> <p>2. För laborator och prosektor kan lönen efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.</p> <p>3. För professor utgör pensionsunderlaget 7,500 kronor och pensionsavgiften 450 kronor. För laborator och prosektor utgör pensionsunderlaget 6,000 kronor.</p>			
Summa kronor	—	—	318,100

b. Ålderstillägg, förslagsvis	kronor 18,500		
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, förslagsvis	» 5,000	kronor	341,600
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat:			
Olivecrona, A. H., professor i neuro-kirurgi, personligen:			
Lön	kronor 8,000		
Ålderstillägg	» 1,000		
Tjänstgöringspenningar	» 4,000	»	13,000
<i>Anm.: 1. Innehavare av personlig professur äger att efter 5 års tjänstgöring uppbära ålderstillägg å lönen med 1,000 kronor.</i>			
<i>2. Innehavare av personlig professur är i pensions-hänseende likställd med annan professor vid institutet och följaktligen underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänstinnehavares rätt till pension.</i>			
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:			
a. Grundbelopp	kronor 208,300		
b. Vikariatsersättningar m. m., förslagsvis	» 6,000	»	214,300
		Summa kronor	568,900

II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, förslagsvis	kronor 128,700		
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 14,900		
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:			
a. Grundavlöningar m. m.	kronor 21,700		
b. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	» 2,800	»	24,500
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 8,400		
		Summa kronor	176,500

Sammandrag:

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor 568,900
II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.	» 176,500
	<u>Summa kronor 745,400;</u>

13. till *Karolinska mediko-kirurgiska institutet*: *Avlöningar* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *förslagsanslag* av 745,400 kronor.

B. att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 278 och II: 433, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande lämpligheten och möjligheten av att genomföra evalvering av vissa läkare vid de statliga sjukhusen tillkommande ersättningar av patienter å enskilda och halvenskilda rum.

Stockholm den 23 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Gränebo*, *Johansson* i *Fredrikslund*, *Oscar Olsson*, *Svensson* i *Kompersmåla*, *Asplund*, *Andersson* i *Fältenborg*, *Ström* i *Lidköping*, *Magnusson* i *Kalmar*, *Bäcklund*, *von Heland*, *Andersson* i *Rixö* och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i *Falun*, *Svensson* i *Grönvik*, *Persson* i *Falla*, *Jonsson* i *Eskilstuna*, *Andersson* i *Prästbol*, *Närlinge*, *Holmdahl*, *Weijne*, *Aqvist*, *Bergström* och *Mårtensson*.

Reservation

av herr *Holmdahl*.